ڕۆژژمێری چاڵدێران

«پێشکەشە بە هاوڕێم: کرمانج عومەر دەشتەکی،
ئەو ڕۆڤانەی لە تێکشکاندا وزەی لێ بەرهەم دێت...
ئەو خوێنەرەی هەموو بەرهەمەکانی منی لەبەرە»

هەڵەی جارانی پێشوومم زانی.. دەچووم لە خاڵی ناوەڕاست، یان لە کۆتاییەوە دەستم پێدەکرد.. ئینجا لەوێوە ڕێگام بە خەیاڵەکانم دەدا بەئارەزووی خۆیان پەل بە هەموو لایەکدا بهاوێن.. دواجار پێش ئەوەی بۆ لیژنەکەی بنێرم، ورد ورد دەمخوێندەوە.. هەستم دەکرد ئاسان نییە لەو هەموو بازبازێنەیەی سەر کات و شوێنەکان تێبگەم.. زۆر لە کارەکتەرەکانم نەدەناسینەوە، یاخود نەمدەزانی ئاخۆ چ پێوەندییەک لەنێوان و ئەم و ئەویاندا هەیە.. گوتەکانیان بەشێوەی ناڕۆشەن و پچڕپچڕ دەکەوتنە بەر گوێچکەم.. سەیر ئەوەیە لەجیاتی پەند لە ساڵانی ڕابردوو وەربگرم و بە هەڵەکانمدا بچمەوە، کەچی بەپێچەوانەوە هەمان شێوازم دەگرتەوە بەر، بگرە زیاتر مەسەلەکانم دەشێواند.. بە زمانێکی قورستر دەمنووسی.. مەبەستە ڕاستەقینەکەم فەرامۆش دەکرد و وامدەزانی تەنها لەپێناوی چێژێکی ڕووتدا ئەو کارەم دەستداوەتێ.. لێرەدا نابێت شتێکم بیر بچێت.. ئەویش ئەوەیە من بەپێچەوانەی هەموو ژنە دیلەکانی دیکە، ڕابردووێکی سادەم نییە، تا بەئاسانی سەرجەمی ژیانم بنووسمەوە.. پیشەکەیشم هەمیشە ڕێگر بووە لەوەی ڕاستگۆیانە و بێترس ڕووداوەکان بگێڕمەوە.. مەبەستم ئەوەیە نەمدەویست لەو بارەیەوە هیچ زانیارییەک بەدەستەوە بدەم، چونکە وامدەزانی ئەمە هێندەی دی ڕقیان هەڵدەستێنێت و تا ئەبەد ڕێگای دەرچوونم نادەن.. ئەمەیش وای لێ دەکردم

چیرۆکێکی خەیاڵی هەڵبەستم و کۆمەڵێ کەسی وەهمییش خەڵق بکەم، هەر بۆیە کاتێ لەگەڵ چیرۆکی ئەوانی دیکەدا بەراوردیان دەکردن، خێرا بە فێڵەکەمیان دەزانی و دەریان نەدەچواندم، چونکە هیچ یەکێ لەو ناوانەی من لە کارەکتەرەکانمم دەنان، ڕۆژێ لە ڕۆژان لەو شوێنەدا نەژیاون.. درەنگ درەنگ ڕاستییەکی لەوە گرنگترم زانی، دەبوایە تۆ دوای ئەو هەموو ساڵەی لێرەت بەسەر بردوون، لایەنی کەم هەندێ ئەقڵ و هۆشت مابێت و بتوانی بەراوردێک لەنێوان ئێرە و دەرەوەدا بکەیت.. با بە مانایەکی دی بڵێین کاتێ دەچیتە ئەودیو، لە ئاستی بینینی شتەکاندا حەیران و سەراسیمە نەبیت، کە ساڵەهای ساڵە، لەودیوی ئاگاییی چاوانی تۆدا «گۆڕانیان!!» بەسەردا هاتووە.. بەڕادەیەک شۆکێکی گەورە لە پەلوپۆت بخات و ببیتە بار بەسەر ئەوانی ترەوە.. «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»یش لەو ڕووەوە تا ڕادەیەکی زۆر لە تۆ دەچوو، بۆیە نەیدەتوانی ڕابردووی خۆی بەئاسانی بگێڕێتەوە.. ئەو ساڵانێکی زۆر هیچ چیرۆکێکی نەنووسی و دەیوت ئەمە کارێکی بێهوودەیە.. کەچی جاری پێشوو تەنها لەبەر یەک خاڵ گەڕایەوە و ئەمەساڵیش سووک و ئاسان «دەرچوو!!».. کاتێ چیرۆکەکەی تۆی ورد ورد خوێندەوە، سەرێکی بادا و پێی وتی:

ـ پێت ناخۆش نەبێت شاناز، تۆ هەندێ (ئەوە ئەگەر نەڵێم زۆر) حەزت لە خۆهەڵکێشانە، ئەگینا پێم ناڵێی تۆ بەتەمای چیرۆکێک بنووسیت و پێی بپەڕیتەوە، یان چی تەکنیک و فێڵ هەن، تێیدا بەکاریانبهێنیت..؟! واز لەو کەللەڕەقییەت بێنە دادە.. من لە ئێستاوە پێت دەڵێم ئاوا بڕوات تۆ ئەمساڵیش دەرناچیت.

ـ مەسەلەکە ئاوا نییە گوڵێ.. خۆت دەزانی من ناتوانم باسی پیشەکەمیان بۆ بکەم.

ـ ئەها..!! ئێستا تێگەیشتم.. هەوڵ بدە پەنا بۆ ڕەمز ببەیت.. منیش هەموو ئەو جارانەی پێشوو نەمدەویست باسی ئەوە بکەم، کە گۆرانیبێژ بووم و عوودم ژەندووە، بەڵام ئەمجارە پێچوپەنایەکم بۆ کردووە، بۆیە باوەڕم وایە دەربچم.

«گوڵبەهار» دەیویست فێرم بکات چۆن بنووسم، بۆیە بە دەنگی خۆی چیرۆکەکەی بۆ خوێندمەوە.. دەیخوێندەوە و یەک بەیەک دێڕەکانیشی بۆ لێکدەدامەوە.. دەیوت بزانە «شازە» بۆچی ئەم وشەیەم لەجیاتی ئەوەیان بەکار هێناوە.. بۆچی ئەم ڕستانەم

خستۆتە نێوان دوو کەوانەوە.. بۆچی لەم شوێنەدا تەنها ڕۆژ و مانگم نووسیوە و بەلای ساڵەکاندا نەچووم.. دەبێت لەوە تێبگەیت چی پاڵی پێوە ناوم لێرەدا کارەکتەرەکانم بەڕۆژ بشارمەوە و شەوان دەریانخەم.. ئەگەر ئەو ڕووداوانەی لە ڕاستیدا هی شاخن و من لە چیرۆکەکەدا هێناومنەتە ناو شارەوە، ئەوا زۆر گرینگە بزانی مەبەستم چییە.. جوان ورد بەرەوە و بزانە حیکمەت لەوەدا چییە هەموو ڕەنگێک بەکارناهێنم.. کاتێ ڕووداوێکی هەندێ جیاواز و لاوەکی دەخوێنیتەوە، مەڵێ ئەمە چ پێوەندییەکی بەوانی دیکەوە هەیە.. ڕەگەزی تەفرەدان و تامەزرۆیی گرینگن لە چیرۆکدا «شازە».. با ئەوانەی دەیخوێننەوە هەر چییەک بن، هێشتا شتێک دەمێنێتەوە بەناوی چێژ.. چاوت بکەرەوە دەستەخوشکەکەی سەرتاپای تەمەنم..!! چاوت بکەرەوە..!!

«گوڵبەهار» سەرەتای چیرۆکەکەی ئاوا دەگێڕایەوە:

من ئەگەر لە ٢٣ی ئابی ١٥١٤دا لە شەڕی «چاڵدێران» لە باکووری ڕۆژهەڵاتی دەریاچەی «ڤان»دا بەدیل گیراوم، ئەوا پیاوانی ئاسایشی سەفەوی بەزۆر لەگەڵ دەیان ژنی دیکەدا ڕاپێچی ئەوێیان کردبووم.. تەنانەت ئامادەم شوێنی ئەو قامچیانەشتان پیشان بدەم، کە تا ئێستایش بەسەر پشت و سمتمەوە ماون.. ئەگەر لە چیرۆکەکانی پێشوومدا، کە ساڵانێکی زۆر بەر لە ئێستا دەمنووسین و بەلایاندا نەدەچووم، ئەوا لە ڕووم نەدەهات.. ئەوسا کچێکی گەنجی جوانی شەرمن بووم، بەڵام ئێستا من کە پیرم و دەزانم ئەو لەشە پڕ لە چرچولۆچەم سەرنجی هیچ نێرینەیەکتان ڕاناکێشێت و تووشی گوناحتان ناکات، ئەوا ترسێکم لە بینینی هەر شوێنکم نییە، کە پێویست بکات ئێوە لێی بڕوانن.. دەزانم ئەو ناوگەڵە ڕەقهەڵاتووە و ئەو مەمکە چەقانەم قێزتان دەکەنەوە.. نەخێر، من باکم نییە خۆم ڕووتبکەمەوە و کون بەکونی جەستەمتان نیشان بدەم.. منیان بۆ فریاکەوتنی بریندارەکانیان هێنابوو، بەڵام خۆم لەتاوی ئازاری برینەکانم دەمناڵاند.. چاوانم بەحاڵ دوروبەریان دەبینی، یاخود هەر نەیاندەبینی.. بۆیە نە ئاوم دەدانێ و نە دەرمان.. برینی کەسیشیانم تیمار نەدەکرد.. من لە خێزانێکی بچووکی شاری «ورمێ» بووم، کە باوەڕم وایە زۆر لەمێژە هەموویان مردوون و نەوەکانیان نامناسن.. شتێک لەبارەی ژیانمەوە نازانن.. ئەگەرچی ئەو

کاتەیماڵەکەیان سووتاندین، نەمزانی باوکم لە ژوورەکەی بووە و گیانی بۆتە خۆڵەمێش، یان نا، بەڵام لەوساوە چاوم پێی نەکەوتەوە و لە هیچ لایەکەوە هەواڵێکیم نەزانی.. تەمەنی مرۆڤی ئێرە زۆر درێژترە لە هی ئەوانەی لە دەرەوەن.. بەڵگەشم ئەوەیە تا ئێستا چەند جار بەڕێوەبەر و پاسەوانان گۆڕاون و ئێمە هەر ماوین.. من حەزم لە عوود و لە بوخورد بوو.. بەو دوانە دەگەشامەوە، بۆیە ئەگەر لێرە دەربچم، ئەوا ئەوەندەی ژیانم ماوە، لە گۆڕستانەکانی بەسەر دەبەم و بۆنی عوود و بوخورد بەوێدا بڵاو دەکەمەوە.. تکایە کاتێ گوێتان لە ناوی بوخرد دەبێت، وا تێمەگەن من پیشەم ئەوە بووە کاری زاواکانم لە شەوی یەکەمیاندا ئاسان کردووە.. ڕاستە من دەیان جار ئەمەم بە چاوی خۆم بینیوە، بەڵام ڕۆژێک لە ڕۆژان ئارەزووم نەچۆتە سەری.. بوخردانێکیان دەهێنا و پڕیان دەکرد لە بوخورد و گیای وشک وشک.. ئینجا دایاندەگیرساند.. کورسییەکیان لەسەر دادەنا، کە شوێنی دانیشتنەکەی کونێکی تیا بوو.. پێش ئەوەی بووکی ڕازاوە بەرن بۆ ژووری زاوا، ڕووتیان دەکردەوە و لەسەریان دادەنا، بۆئەوەی ئەو دووکەڵ و گەرمییەی لەو بوخردانەوە بەرز دەبێتەوە، بەر شەنتووز و ناوگەڵی بکەوێت و دەمارەکانی خاو بکاتەوە.. چینێک ڕۆنی بۆنداریشی لەسەر دەنیشت.. ئەمەیش لە لایەک زیاتر هەوەسی زاوای دەبزرواند و لە لایەکی تریشەوە بەئاسانی شەبزووزەکەی دەبردە ناوەوە.. هێندەی نەدەبرد پەڕۆ خوێناوییەکەی دەگەیاندە پشت دەرگا و لەودیو دەنگی هەلهەلە بەرز دەبووەوە.. شەڕیش ئاوایە بەڕێزان.. پێش ئەوەی هەڵبگیرسێت، دەبێت دەیان ئاسنکاری و فێڵی لەپێناودا بکرێت.. کاتێ ئاوا دەدوێم، تکایە وانەزانن من دەمەوێت خۆم بخزێنمە ناو سیاسەتەوە و دەست لە کاروباری گەورەکانەوە وەربدەم.. نەخێر، تەنها وەکو چیرۆکنووسێک ئەو گوتانەم دەردەبڕم.. «سوڵتان سەلیم»، کە لە ٢٤ی نیسانی ١٥١٢دا حوکمی گرتە دەست، دەیزانی «ئەحمەد»ی براگەورەی جێگای مەترسییە، بەبێ دوودڵی کوشتی و کوڕەکانی ئاوارەی ئێران و میسر بوون.. ئینجا لە «ئەنازۆڵ» ٤٠٠٠٠ی لەو کەسانە سەربڕی، کە لە ئاین هەڵگەڕابوونەوە.. وای لە «شێخی ئیسلام» کرد فەتوایەک دەربکات بۆ ئەوەی خوێنی هەموو لایەنگرانی «شا ئیسماعیلی سەفەوی» حەڵاڵ بکات و ژن و منداڵی ئیمپراتۆریەتەکەیان بە دیل

بگرێت.. ئایا ئەو کارەی «شێخی ئیسلام» لە هی ئەو ژنانە ناچێت، کە بوخردان لەژێر کورسی دادەگیرسێن و شەنتووزی بووک نەرم و بۆندار دەکەن..؟! پێم وتن منیان بەزۆر ڕاپێچی ئەوێ کردبوو، ئەگینا ....

ئەو چیرۆکەی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ» و «دەرچوونەکەی!!» سەرتاپای منیان گۆڕی.. مەبەستم ئەوە نییە تەنیا ماومەتەوە و تا تەمەنم درێژەی هەیە، دەبێت ساڵانە چیرۆکی بێتام بێتام لەبارەی ژیانمەوە بنووسم، بەڵکو چەند شتێکی دیکە تەواو سەراسیمەیان کردووم.. ئەو منی لەناو لوغزێکی گەورەدا جێهێشت و ناکرێت بەو سادەییەی پێشوو بیر لە ڕابردووم بکەمەوە.. من نەمدەزانی چ تەمەنێکی درێژم بەسەر بردووە.. هەمیشە وا دەرەوەم دەهێنایە بەرچاوم، وەکو ئەو کاتەی تێیدا دەژیام.. نازانم بۆچی نەمدەتوانی باوەڕ بێنم، کە ئەودیو گۆڕانی بەسەردا دێت.. دنیام لە شێوەی چیرۆکێکی سەیردا دەبینی، کە ڕووداوەکانی تێکەڵ بە خۆیانت دەکەن و ناهێڵن بزانی کاتی ڕاستەقینە و کاتی خەیاڵ چەند جیاوازن.. ئەو قژە سپی و دەموچاوە لۆچاوی و پشتە کۆماوانەی ژنانی ئێرە، کە زۆریان دەستەخوشکی منداڵیم و دانیشتوانی شارەکەم بوون، نەیاندەتوانی بمخەنە سەر ئەو باوەڕەی منیش بەهەمان ئەندازە و بگرە زیاتریش گۆڕاوم.. وامدەزانی ئەو کچەی ئەوسام، کە نیگارکێشە گەڕۆکەکە لەو مەیخانەیەدا بینیمی و بەدەم هەڵدانی پێکە یەک لەسەر یەکەکانیەوە دوو نیگاری کێشام.. یەکێکیانی دامێ و بە قەدی دیوارەوە هەڵمواسی و ئەوی دیکەیانی لەگەڵ خۆیدا برد.. نەمپرسی بۆ کوێی دەبات.....

ئەو ڕۆژەی «گوڵێ» دەرچوو، هاوکات ساڵێکی دیکەیان بۆ من تازە کردەوە، چونکە چیرۆکەکەم هەمان ئەنجامی ساڵانی پێشووی بە نەسیب بوو.. کاتێ گەڕامەوە ژوورەکەم، خێرا تەخت و نوێنەکانیم فڕێدانە دەرێ.. منیش ئاوام نەکردایە، پاسەوانەکان دەهاتن و ئاسەواری ئەویان لێرە دەسڕیەوە.. بەڵێ، هەموویان خستنە گالیسکەیەک و بردیانن لەو چۆڵەوانییەی بەردەمی زینداندا سووتاندیانن.. لێرەدا هەڵوێستەیەک لە قسەکانم دەکەم و دەڵێم ئەوە تەنها خەیاڵێکی خۆمە، کە وادەزانم بەردەمی زیندان چۆڵە، ئەگینا دوور نییە بەشێوەیەکی تەواو جیاواز بێت.. لە ڕاستیدا ئەودیو ڕێک لە مردن دەچێت.. هەروەکو چۆن تا ئێستا هیچ مردووێک

نەگەڕاوەتەوە تا بە زیندووان بڵێت مردن چییە؛ بەهەمان شێوەیش ئەوەی لێرە دەرچوبێت، هەواڵێکی نەگەیشتۆتەوە لام، تا بزانم من لە کوێم و دەوروبەرم چۆنە.. زەمەن چەند تێپەڕیوە و چ گۆڕانێک بەسەر ئەودیودا هاتووە.. ئەوەی دەکرێت بیکەیت، هەر مەزەندەیە.. بۆ هەموو شتێک پەنا بۆ مەزەندە دەبەیت.. تەنانەت لەو ڕاستییانەی ڕۆژگارێک لەگەڵیاندا دەژیایت و هیچ گومانێکیان هەڵنەدەگرت.. دواجار بوونیشت دەبێتە مەزەندەیەک و لە هەر شتێک زیاتر ئەو بەخۆیەوەت خەریک دەکات، بەڕادەیەک سەدان پرسیاری زۆر گرینگ گرینگ بەلاوە دەنێیت.. ئێستا ئەوەی لێم دیارە، دووکەڵی نوێنەکانی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»ە، کە بەرەو ئاسمان هەڵدەکشێت و خەیاڵە ماندووەکانم لەگەڵ خۆیدا لوول دەدات.. نازانم بۆچی بۆنی لۆکەی سووتاوم حەز لێیە، کاتێ کزەبای گەرمی ئاخروئۆخری ئاب دەیهێنێت و تا قووڵاییی لووتمی دەبات.. هەندێ جار وا دەزانم تەنها لە ڕێگای ئەو بۆنەوە دەتوانم سەرتاپای ژیانم بیر خۆم بخەمەوە، کەچی زۆری پێناچێت خەیاڵ و ڕاستییەکان تێکەڵی یەکتر دەبنەوە و سیمای چیرۆکەکەم دەشێوێنن.. هەموو ساڵێ دوای بەربوونی هەر یەکێک لە زیندانییەکان و سووتاندنی نوێنەکانیان، ئەو بۆنە هەستێکی گەشبینی سەیری پێ دەبەخشیم و دەیخستمە سەر ئەو باوەڕەی من ساڵێکی دیکە وەکو ئەمڕۆ سەد لە سەد بەردەبم.. ئەوسا ئارەزووی نووسین وەکو مارێکی سڕ لە دڵمدا بەئاگا دەهاتەوە و بە سەرجەم دەمارەکانمدا دەگەڕا.. هەربۆیە لە کاتێکدا سەرتاپای زیندانییەکان لەو ڕۆژەدا پرسەیان دادەنا و واوەیلایان بۆ حاڵی خۆیان دەکرد، کەچی من نەمدەتوانی ئەو خۆشییەی ناو دڵم بشارمەوە و بە گۆرانی و سەما دەرمدەبڕی.. ئەوان لە ٢٣ی ئابەوە، کە ڕۆژی پێشکەشکردنی چیرۆکەکان بوو، تا سەری مانگ، کە ئەنجامەکان دەخوێنرانەوە؛ زیاتر لە مردوو دەچوون.. دەمیان لە نان و ئاوەوە نەدەدا.. سەریان هەڵنەدەبڕی.. ورتەیان لێوە نەدەهات.. نەدەنووستن.. هەر یەکەی هیوای دەخواست ئەو تاقە ناوەی لە سەری ئەو مانگەدا دەخوێندرێتەوە، هی ئەو بێت.. خۆ ساڵی وا هەبوو سەرجەمی چیرۆکەکانیان بەسەردا دەدایەوە و هیچ یەکێکیان لە سەدا پەنجایان نەدەهێنا.. هەموو جارێ ژنان تێکڕا پەلاماری ئەو کەسەیان دەدا، کە چیرۆکەکەی لە تاقیکردنەوەدا دەردەچوو.. قژیان چەپک چەپک لە بێخەوە دەردەهێنا

و بەچڕنووک سەدان هێڵی سووریان لەسەر گیانی دەنەخشاند.. پاڵیاندەخست و بە لەقە لەسەر سکی هەڵدەپەڕین.. ئەوێک، کە حەفتەیەکی بەبێ نان و ئاو لە چاوەڕوانیی وەڵامدا بەسەر بردبوو، لە ڕۆژێکی ئاوا گەرمی کۆتاییی ئابدا بەرگەی ئەو هەموو ئازارەی نەدەگرت و دەبوورایەوە.. ئەوە ئەگەر نەڵێم دەمرد.. پاسەوانەکان دەهاتن و لەژێر دەستیانیان دەردەهێنا.. دەیانخستە سەر گالیسکەیەک و دەیانگەیاندە ئەودیو.. ئەو کارە زیاتر لە یارییەک دەچوو، یاخود وەک بڵێی پەیڕەوێکی ئاینی بێت و خواوەند لە ڕۆژێکی وەکو ئەمڕۆی هەموو ساڵێکدا بەسەریدا سەپاندبێتن، تێکڕا تێیدا بەشدار دەبوون.. ئەوانەی لە کاتی ئاساییاندا بەوە دەناسرانەوە، کە زۆر بێوەین و لە گریان و پاڕانەوە زیاتر، شتێکی دیکە نازانن، کەچی لەو کاتەدا بۆ کۆمەڵێ دڕندەی ترسناک دەگۆڕان و شاڵاویان دەبرد.. هەر یەکەی دەیویست خۆی بگەیەنێتە سەری و قینی دڵی پێ بڕێژێت.. ئەو جارە «گوڵبەهار» پێی وتم:

ــ من گومان دەکەم لەوەی تا ئێستا هیچ کەسێک بەزیندوویی دەرچووبێت.. لەو ڕۆژەوە زانیم، کە نازخانیان دەبردە دەرەوە.. دەرفەتم هێنا و گوێچکەم بە سنگیەوە نا.. هەناسەی نەدەدا.. گیانی سارد سارد.. هەموو دنیا هەستێت و قسەم بۆ بکات، من هەر دەڵێم مردبوو.. ئەگەر ئەو نازخانە چوارشانەیەی لە شەڕەژندا حەوت و هەشتی بەجارێ دەخستە ژێر خۆیەوە و ئاوا دەرچووبێت، ئاخۆ کەسانی وەکو نەسرین و نەخشین و فریشتە و نازانم کێ و کێ چۆن بەزیندوویی گەیشتوونەتە ئەودیو..!! مردوون.. هەموویان مردوون.

لەو حەوت ساڵەی دواییدا دەستیان لەو کارە هەڵگرت.. «چنار» وتی:

ــ با واز بێنین.. ئێستا ماوینەتەوە هەشت کەس.. ئێمە توانیومانە ئەو هەموو ساڵە چاوەڕێ بکەین، وابزانم هەر یەکێکمان لە وزەیدا هەیە ئەوپەڕی هەشت هاوینی دیکەیش دان بەخۆیدا بگرێت.

کەچی «چنار» ساڵی نەبرد و پەشیمان بووەوە.. دەیوت:

ــ من بۆم دەرکەوت ئەمەی دەمانکرد، چاکترین ڕێگا بوو، تا کاتێ دەچینە ئەودیو، ئاگامان لە خۆمان نەبێت و سەرسامییەکی گەورە بۆ هەتاهەتایە وەکو پەیکەر لەو

بەردەرگایە ڕەقمان نەکاتەوە.. لە لایەکی تریش ئەو ترسە نەیدەهێشت ئێمە بەردەوام بیر لە خۆشیی ساتی دەرچوون بکەینەوە، بەوەی هەر کاتێ ئەوەمان دەهێنایە بەرچاو، کە لە نووسینی چیرۆکەکەماندا سەرکەوتووین، هاوکات دیمەنی پەلامارداننەکەیش لە بەردەمماندا قوت دەبووەوە.. باوەڕم پێ بکەن، من ئەم چەند مانگە بەقەدەر هەموو ساڵەکان، ئەگەر نەڵێم زیاتریش، هەستم بە ترس و نیگەرانی کردووە.. تکایە ئەگەر ئەمساڵ چیرۆکەکەی من دەرچوو، ئەوا بە هەمووتان بێبەزەییانە تێمکەون.

من نەمویست ئەو ڕۆژە لە «چنار» بڕوانم، کاتێ چیرۆکەکەی لە تاقیکردنەوەدا دەرچوو.. ڕووم وەرگێڕا و بۆ ژوورەکەم گەڕامەوە.. دوایی «سنەوبەر» پێی وتم:

ـ تۆ کارێکی باشت کرد شاناز ڕۆیشتی و بە چاوی خۆت نەتبینی، کە چۆن بەدەما کەوتە سەر ئەو زەوییە داخبووە و گیانی دەرچوو.. کاتێ لەگەڵ گوڵبەهار هەڵمانگرتەوە، دەتوت لە گۆڕ دەرمانهێناوە.. هەر خۆیشمان لاشەکەیمان خستە سەر گالیسکەی پیاوە قەڵەوەکە و دەمودەست بردیە دەرێ.

لە ڕاستیدا مردنی «چنار» وەکو من بیزانم زۆر شتی لە «گوڵبەهار»دا گۆڕی.. ئەمەم لەوەدا بۆ دەرکەوت، کە جارێکیان بەڕێککەوت دەفتەرەکەیم بینی و تێیدا نووسیبووی: « چنار نەمرد، بەڵکو گەیشتە ئەودیو، چونکە ئەودیو ئەوەندەی مەرگ بۆ ئەم شاراوە بوو».. ئەم هەمیشە هەوڵی دەدا لەپاڵ ئەو چیرۆکانەی ساڵانە بۆ تاقیکردنەوەکان دەیانووسێت، بەردەوامیش لە ڕێگای خەیاڵەوە دنیای ئەودیو بخوڵقێنێت، بۆئەوەی هەر ساتێ پێی لێرە هەڵگرت، ئەوا زۆر شارەزایانە لەودیوی دابنێت، بەڕادەیەک ئەوە لە ئەقڵی خۆی دەرکات، کە ڕۆژێک لە ڕۆژان شوێنێکی ئاوای دیوە.. «گوڵێ» هەر کاتێ بە قووڵی بیری دەکردەوە، ئارەزووی دەچووە سەر چرینی گۆرانی، بەڵام هەر ئەوەندە دەنگی هەڵدەبڕی و یەک دوو بەندی دەوت؛ لەپڕ دەگریا و وەکو شێت دەیقیژاند.. سەرەتا نەمدەتوانی لەوە تێبگەم چۆن بەو خێراییە گریان بۆ گۆرانی دەگۆڕێت.. لەو وشانە تێنەدەگەیشتم، کە بەدەم هاوار هاوارەوە دەریدەبڕین.. وردە وردە تووڕەییەکەی تاوی دەسەند و پەلاماری قژی دەدام.. ڕایدەکێشا و ئاوی لە چاوانم دەهێنا.. کەمێ هێمن دەبووەوە و پێی دەوتم:

ــ تاقــه شــتێک له ژێی عــوودەکەم بچێت، تاڵەکانی قژی تۆن شــازە، بەڵام نازانم بۆچی دەمــەوێت بەســەرتیــانەوە نــەهێــڵم.. من بەبێ عــوودەکــەم هیچ گــۆرانیــیــەکم بۆ ناوترێت و دەشبێت هەندێ گۆرانی هــەر بڵێم.

لەسەر پشت ڕادەکشا و زۆر ڕازی دڵی دەدرکاند، کە دەمزانی لە کاتی ئاساییدا دەیویست بەهەموو شێوەیەک لێمیان بشارێتەوە.. ئەگەر ئەو حاڵەتە نەبوایە، کە زوو زوو بۆی دەهات، ئەوا من نەمدەتوانی هیچی لێ تێبگەم.. لەگەڵ ئەوەشدا هەستم دەکرد ئەو لە هەمووماندا ڕۆشەنتر ئەودیوی دەبینی.. یاخود با بڵێین لە ئێمە چاکتر دەیتوانی ئەوێ بێنێتە بەرچاوی.. «مام دانیال»ی باوکی شارەزاترین کەسی «ورمێ» و دەوروبەرەکەی بوو لە بواری ئەستێرەناسی و کەشناسییەوە.. سرووشتی ئیشەکەی وای دەخواست زۆربەی ژیانی لەناو شاخە سەختەکاندا بەسەر بەرێت و ئەوی تاقانەی دایکمردوویشی لەگەڵ خۆیدا دەبرد.. لە سەفەرە زۆرەکانیشیدا لای کەسی بەجێنەدەهێشت.. «گوڵێ» هەر جارێ دەهاتەوە ناو شار، شێوەی دەگۆڕا، بەڕادەیەک زۆر بەزەحمەت دەمانناسییەوە.. شەرممان دەکرد لێی نزیکببینەوە و بیدوێنین.. دەتوت لە دنیایەکی دیکەوە هاتووە.. ماوەیەکی دەبرد تا شەرممان لێی دەشکا و دەمانتوانی یەک دوو وشەی لەگەڵدا بڵێین.. ئینجا لە ئاستی قسە سەیرەکانیدا دەحەپەساین.. وا دەچووە ئەقڵمانەوە ئەو لەناو جنۆکەکانەوە گەڕاوەتەوە و لەوانەوە فێربووە ئاوا بدوێت.. چیرۆکی سەیر سەیری بۆ دەگێڕاینەوە.. گۆرانیی وای بۆ دەچڕین، کە پێشتر هەرگیز لە کەسمان نەبیستبوو.. عودەکەیشی هەر لەوێ هێنایەوە و بەچاکترین شێوە بۆی دەژەندین.. گوێچکەماسی و بەردی بەنرخی کۆ دەکردەوە، هەندێکی بە دیواری ژوورەکان و هەندێکی وەکو خڵخاڵ و بازن و ملوانکە بە خۆیدا هەڵیدەواسین.. جا کاتێ لەو حەوشە فراوانەیاندا عوودی دەژەند و هاوکات بەدەم چڕینی گۆرانییەوە سەمای دەکرد، ئەو گوێچکەماسی و بەردانە بەریەک دەکەوتن و دەیان دەنگی جیاواز جیاوازیان دەخولقاند، بۆیە واتدەزانی لەبەردەم تیپێک مۆسیقادا وەستاویت.. تۆیشی لەگەڵ خۆیدا دەخستە سەمایەکی حەماساوییەوە و پێیە پەتییەکانت لەسەر ئەو چەوە داخبووەدا دەسووتان، بەڵام چێژێکی قووڵت دەبینی و بیرت دەچووەوە لە کوێیت.. قژی بەو گیایانە دەشت،

کە لەوێ وشکی کردبوونەوە و بۆنی سەیر سەیریان لێ دەهات.. کاتێ پرچی لەژێر هەتاودا دەبریسکایەوە، سەدان پەپوولەی ڕەنگاوڕەنگت دەبینی وەکو سەراب بەسەر سەریەوە دەسووڕانەوە.. پەنجەکانت بۆ درێژ دەکردن، تا یەک دووانێکیان بگریت و لە نزیکەوە لێیان بڕوانیت، بەو مەبەستەی لە بەشێکی نهێنییەکان تێبگەیت، بەڵام هیچت بەدەستەوە نەدەهات.. ئەوەی لە هەموو شتێ زیاتر سەرنجی ڕادەکێشایت، ئەو مێروو و جاڵجاڵۆکە ڕەنگاوڕەنگانە بوون، کە بە بنمیچ و دیوارەکانەوە دەتبینین و واتدەزانی لە ئەشکەوتە زۆر کۆنەکاندایت.. کاتێ دەتپرسی ئەمانە چۆن دۆزراونەتەوە و چۆن گەیشتوونەتە ئێرە، وەڵامێکی ڕۆشنت نەدەبیست و دەبوایە پشت بە مەزەندە و لێکدانەوەی خۆت ببەستی.. ماڵەکەیان وا دەهاتە بەرچاو هەزاران بەردتاشی زۆر شارەزا لە شاخەکان دایانتاشیبێت و بۆ ناو شاریان ڕاگوێزابێتەوە، بۆیە نەتدەزانی ئاخۆ ئەوان شارین و پێیان خۆشە لە شاخدا بژین، یان بەپێچەوانەوە شاخین و بەسەردان هاتوونەتە ناو شارەوە.. هەر چییەک بووبێت ئەمە تەواو لەگەڵ سرووشتی پیشەکەیاندا دەگونجا.. «مام دانیال»ی باوکی زۆربەی کاتی لە ژوورێکی نیمچەتاریکدا بەسەر دەبرد و کەس لە دەرەوەی نەدەبینی.. لێرە زانیت «گوڵێ» سەری لەو مەسەلەیە دەردەچێت و بۆ تێگەیشتنی دنیای ئەودیو پەنای بۆ دەبات.. دەیوت ڕەنگی هەورەکان لە گۆڕانێکی بەردەوام دان.. جووڵەکانیان وەکو جاران نین.. ئاڕاستەکانیان شێواون.. باران و بەفر چارەکی ئەوسا نابارن.. باڵندەکان کەم بوونەتەوە.. هەندێک جۆریان هەر بەتەواوی لەناوچوون.. وانەزانی حاڵی ماسییەکانیش باشە.. ئاژەڵانیش بەهەمان شێوە.. ماوەیەکی زۆرە گوێم لە دەنگی پێی هەندێکیان نابێت.. سەیر نییە ئەگەر بڵێم شێر و پڵنگ تاکوتەرا ماون.. دەزانی ئێستا ژمارەی دانیشتوانی ئەو دەوروبەرە چەند بەقەدەر ئەوسایە..؟ دەزانی چەند هێکتار لە ڕووبەری زەوی بە خانووبەرە داپۆشراوە..؟ نازانی خانووەکان لە چی و چی دروستکراون..؟ پێت بڵێم مرۆڤی ئەودیو ئەوپەڕی چەند ساڵ دەژی..؟ ئەو کاتەی چاوەڕێی وەرگرتنەوەی ئەنجامی چیرۆکەکانتان بوون، لە ئاسمانی بێگەردی ڕوانی و پێی وتی:

- ئێمە نزیکەی پێنج سەدەیە لێرەین.

لەپڕ دانەویەوە و دەستەکانی لەملا و لەولاوە بە ئەژنۆکانیەوە گرت و بەدەنگێک، کە پێشتر هەرگیز پێی نەدوابوو، وتی:

ــ تۆ وانەزانی من کە ئەو ڕاستییانە دەزانم، شتێکی باشە.. نەخێر، ئەمە بۆ من مایەی نائومێدییەکی گەورەیە.. من بەدرێژاییی ئەو ماوەیە، هەوڵم دا ئەمانە بیر خۆم بەرمەوە و باوەڕ بە دنیایەکی دیکەی جیاواز بێنم، کە هیچی لەمە نەچێت، بەڵام تێیدا سەرکەوتوو نەبووم.. ئێستا دەزانم تۆ چەند بەختەوەریت، کە لەم تاقیکردنەوەیەدا دەرناچیت.

دووکەڵی ئاگری نوێنەکانی لەودیو بەردەوام بەرەو ئاسمان هەڵدەکشێت و بۆنی لۆکەی سووتاو دەگاتە لووتمەوە.. نازانم بۆچی نەمویست لێی بڕوانم، کاتێ ئێرەی بەجێدەهێشت.. دەبوایە وام بکردایە.. دوا دیمەنیم لەبەرچاو لاناچێت و لاناچێت، کاتێ دانەویەوە و دەستەکانی لەملا و لەولاوە بە ئەژنۆ لەرزۆکەکانیەوە گرت.. باوەڕم نییە توانیبێتی ئەو لەشە بێهێز و داهێزراوەی ڕاست بکاتەوە و بۆ ساتێکی کورتیش لەسەر قاچە لەرزۆکەکانی بوەستێت.. نەخێر، بە دەما کەوتووە و پاسەوانەکان هەڵیانگرتۆتەوە.. خستوویانەتە سەر گالیسکەیەک و بەودیویان سپاردووە.. بۆ لێیم نەڕوانی..؟! بۆ..؟! ئاخر بۆ بۆ..؟! زۆر جار پێی دەوتم:

ــ نازانی چەند گرینگە بەدیقەتەوە سەرنج لەوانە بدەیت، کاتێ ناویان دەخوێندرێتەوە و دەگەنە ئەودیو..!! ئەوسا زۆر پێویستە هەموو شتێک لەبیر خۆت بەریتەوە و ورد ورد لێیان بڕوانی.. ئەمە یارمەتیت دەدات لەوەی تۆ بتوانی ساڵی داهاتوو چیرۆکەکەت چاکتر بنووسی.

ئەو کاتەی وتیشی ئێمە پێنج سەدەیە لێرەین، دەبوایە لێیم بپرسیایە بەپێی چ ڕۆژژمێرێک.. یەکەم جار ناوی «ڕۆژژمێری چاڵدێران»م لە دەمی «مام دانیال»ی باوکیەوە بیست.. ئەوسا تەمەنم لە نۆ هاوین تێنەدەپەڕی، بۆیە هیچ لەو مشتومڕەی نێوان ئەم و باوکم تێنەگەیشتم.. بە ئەقڵم ئەوە یەکەم جاریش بوو ئەو دوانە یەکتر ببینن.. ئەگەرچی خەڵک پێیان وابوو ئەوان تەواو لە یەکتر دەچن.. ئەمیان کەشناس و ئەویان مێژوونووس.. ژنی دووەمی هەردووکیان کوژراون.. ئەمیان کچە گەورەکەی جێیهێشتووە و کەس نازانێت سەری بۆ کام لا هەڵگرتووە.. ئەویان کوڕە گەورەکەی

شاربەدەر كراوە.. هەردووكيان سەرو تاقە كچيان ماوە.. هەردووكيان گۆشەگيرن و كەس نابينن، بەڕادەيەک حيسابی مردوويان بۆ دەكەن.... شەو لەگەڵ دەنگێكی سەيردا بێدار بوومەوە.. چاوە خەواڵووەكانم لەناو ژوورە تاريكەكەدا هەڵهێنا.. تەنها تارماييەكی سپييم دەبينی.. لە قسەكانی تێنەدەگەيشتم.. بەترسەوە دەستم بۆ شانی باوكم درێژ كرد، تا بەئاگای بهێنم و بەهەر شێوەيەک بێت پێی بڵێم خێوێک هاتۆتە ژوورێ، بەڵام خێرا زانيم ئەو وا هەستاوە و گوێی بۆ شل كردووە.. چەند جارێ دەرفەتی هێنا و كۆمەڵێ شتی لەوانەی ئەو سەيرتری وت.. كاتێ تارماييەكە دەرگای ترازاند و پێی بردە ئەوديو، سيمای چاكتر كەوتە بەرديدەی لێڵم و زانيم «مام دانيال»ی باوكی «گوڵبەهار»ە.. ئەوسا وتی:

ـ تۆ لە ڕۆژمێری چاڵدێران تێنەگەيشتووی.. ئەو ڕووداوانەی دەيانگێڕيتەوە، هەموويان هەڵەن.. وانەزانی من لەمە بێ دەنگ دەبم.

بەيانی من چەند جار لە باوكم پرسی، كەچی ئەو هەر سوور بوو لەسەر ئەوەی خەونم ديوە.. بەڵام لەمەوە هەستم دەكرد سيمای زۆر گۆڕاوە و لە جاران ماندووتر ديارە.. دەفتەرە گەورە و ڕەنگپەڕيوەكانی يەک يەک لەسەر تاقەكان دادەگرت و پێياندا دەچووەوە.. هێڵی بەژێر هەندێک دێڕدا دەهێنا و هەندێكيانی دەسڕيەوە.. لەمەوە كەمتر لەگەڵمدا دەدوا.. ئەگەر پێشان جار جار دەچووە دەرێ و بەتەنيا لە ماڵ جێيدەهێشتم، ئەوا لەوساوە دوو پێی نەدەختسە ئەوديو.. چوار كەس، دوو ژن و دوو پياو، هەر جارێ يەكێكيان بەجيا سەريان لێ دەدا و لەو ژوورە قسەيان بۆ دەكرد.. وای بۆ دەچووم هەواڵی شوێنە دوور دوورەكانی بۆ دەهێنن.. دەموت هەر يەكەيان كۆكردنەوەی ڕووداوی وەرزێک لە وەرزەكانی ساڵی لە ئەستۆدايە.. لەو ژوورە بۆی دەگێڕنەوە و ئەويش لەو دەفتەرە گەورانەدا تۆماريان دەكات.. كاتێ نەمدەتوانی بيانخوێنمەوە، وامدەزانی هێشتا ماومە فێری ئەو زمانە ببم و لێيان تێبگەم، بەڵام دواتر بۆم دەركەوت لە خۆی بەولاوە، كەسێكی ديكە نييە ئەو شفرانە هەڵبهێنێت.. نازانم چەند بەسەر ئەو ڕۆژەدا تێپەڕی بوو، كاتێ ئێوارەيەكيان بيرم خستەوە، كە چۆن ئەو بەيانييە سووک و ئاسان ڕاستيی لێ شاردمەوە و بەوە خەڵەتاندمی، گوايە خەونم ديوە.. هێشتا هەر سوور بوو لەسەر قسەی خۆی، بەڵام هۆی دەرنەچوونەكەی

له ماڵدا بۆ ئەوە دەگەڕاندەوە، کە ئەو مێژوونووسە و شێوازێکی زۆر تایبەتی هەیە له نووسینی مێژوودا.. دەیوت نایەوێت بچێته ناو ئاوەدانی، چونکه لەوێدا تەنها دوو جۆر خەڵک دەبینێت، چەوساوە و چەوسێنەر.. ئەمە کار له سۆزی دەکەن و بەئاسانی هەڵیدەخەڵەتێنن.. لێرەوە ناتوانێت شتێکی جیاواز بنووسێت.. چاوەڕێ بووم هەندێ قسەی دیکەیش بکات، بەڵام لەپڕ دەمی داخست.. زۆری دەویست تا جارێکی دیکە ئەو لچ و لێوە بە مەبەستی درکاندنی بەشێکی تری نهێنییەکان دەکرانەوە.. هەزاران پرسیار نەیاندەتوانی ئەو زمانەی هەڵبهێننەوە.. بەڵام دیارنەمانی ئەو ژن و پیاوانەی هەر یەکەی لە وەرزێک دەهات و من وای بۆ دەچووم هەواڵەکانیان بۆ دەهێنا، ناچاریان کرد له نووسینی مێژوودا پشت بە من ببەستێت.. ئەگەرچی بۆ تاقە جارێکیش نەیویست شتێک لەبارەیانەوە بڵێت.. بە تەگبیری ئەویش لەو مەیخانەیە دەستم بە ئیش کرد.. دەیوت نازانی ئەو ئیشە چ سەرمایەیەکی گەورەیە بۆ ئێمە.. له هیچ شوێنێکدا وەکو ئەوێ هەواڵی ڕاست و سەیر سەیرت دەستناکەوێت.. لەسەر ئەم مێزەیاندا ئەو جەنگاوەرە ماندووانەی بە مۆڵەت لە بەرەکانی شەڕ گەڕاونەتەوە و بەقوڕگی پڕ له گریانەوە بۆ بوتڵ و کاسەکانیان دەدوێن.. تا زیاتر مەست دەبن، زیاتر ئارەزوویان دەچێته سەر گێڕانەوەی بەسەرهاتەکان.. لەسەر مێزی تەنیشتیانەوە ئەو ڕێبوارانەی له ڕێگای دوور دوورەوە هاتوون و دوای هەڵدانی یەک دوو پێک و بەدەم گوێگرتن له گۆرانیی کچانەوە، بیریان دەچێتەوە بۆچی هاتوون و چەندی دیکەیان ماوە بگەنە شوێنی مەبەست.. بەبێ ئەوەی بیانەوێت، دنیایەک ڕووداو له دوای خۆیانەوە جێدەهێڵن..... دەسا لەوێ نیازەکان بەشێوەیەکی دیکە دەرکەوتن.. ئاڕاستەکان گۆڕان و تێڕوانینی منیشیان لەگەڵ خۆیاندا گۆڕی.....

* * * *

هەندێک شەو بەئەسپایی دێیت و تەنیا و بێدەنگ لەو سووچە دادەنیشی.. لەوەتەی من لێرە دەستم بە ئیش کردووە، جا نازانم پێشتریش، ئەمە پیشەتە.. چراکەی پشت سەرت سێبەرەکەت بەگەورەیی دەخاتە سەر ئەو دیوارەی بە نیگاری مرۆڤی سەیر

سەیر و گیانداری جۆراوجۆر نەخشاوە و تێکەڵ بەوان دەبێت.. ئەوسا هێندەی دی دەخزێیتە ناو ئەفسانەکانەوە و زیاتر دڵم دەخەیتە ختوورەوە.. من کە جورئەت ناکەم لەنزیکەوە لێت بڕوانم، ئەوا چاوم لەسەر سێبەرت ناگوێزمەوە.. تەنانەت کاتێ دێم و خواردنەوە و مەزەت بۆ دەهێنم، وادەزانم دەیانخەمە بەردەمی سێبەرەکەت.. وەک بڵێی گیانێکی پڕ لە نهێنی لەناو سێبەرەکەتدا خۆی حەشار دابێت و من بمەوێت بیدۆزمەوە، بۆیە بەردەوام بەدوایەوەم.. دیارە ئەمە تەنها خەیاڵێکی کاتییە و ئەوەم بیر ناباتەوە، کە چ ترسێکی گەورە ڕێگرە لەوەی چاو ببڕمە چاوانتەوە.. بەڵام دەزانم تۆ چەند بەدیقەتەوە سەرنج لە هەموو جووڵەیەکم دەدەیت، بۆیە دەستەکانم دەلەرزن.. کاس و سوراحی بەر یەکتر دەکەون و دەنگێکی سەیریان لێ هەڵدەستێت.. ئەوانە لە «قوڕی چاڵدێران» دروست کراون، بۆیە بەو شێوە جیاوازە دەزرینگێنەوە.. بەلاتەوە سەیرە من شتێکت پێ دەڵێم، کە خۆت لە هەموو کەس چاکتری لێ دەزانیت.. وانییە..؟! من تێناگەم «قوڕی چاڵدێران» چ جیاوازییەکی لەگەڵ قوڕی هەر شوێنێکی دیکەدا هەیە، تا تۆ هێندە بەلاتەوە گرینگ بێت کڕیارەکانت باوەڕ پێ بهێنیت، کە کەلوپەلەکانت لەو قوڕە دروست کردوون.. ئەوەندەی پێ لەسەر زرینگانەوەشیان دادەگریت، هێندە باسی چاکییان ناکەیت و بەلای ئەو نەخشانەی سەریاندا ناچیت.. ئایا لات وایە دەنگ لە ناوەڕۆکی شتەکان و لە شێوەیان گرینگتر بێت..؟! من کە سێبەری تۆم لێ بووەتە خولیا، لەبەرئەوەیە جورئەت ناکەم لە خۆت بڕوانم و نامەوێت ڕاستەوخۆ لەگەڵ کێشەیەکی گەورەدا ڕووبەڕوو ببمەوە.. ئەو کێشەیەی سەرتاپای تەمەنمی پێوە بەندە.. من کچی مێژوونووسێکم، کە وەهم سەرتاپای ژیانی داپۆشیوە.. ئەو پیاوە سەیرەی پێش ئەوەی باوکی من بێت، باوکی تۆ بوو.. ئەوەتا من ئێستا شتێکم پێ وتووی، کە تۆ نایزانی.. ڕەنگە بیشیزانی، بۆیە کاتێ کوڕانی تر بانگم دەکەن و بە مەبەستی خزمەتکردن لە مێزەکانیان نزیک دەبمەوە، سێبەرەکەت دەکەوێتە جووڵە و لەمەوە دەزانم سیمات تەواو گۆڕاوە.. دەموچاوت گرژ کردووە و گلێنەکانت زەق زەق تێبڕیوم.. ترسم هەیە لەپڕ پەلامارم بدەیت و بە خەنجەر ونجڕ ونجڕم بکەیت.. پێت ناخۆش نەبێت من ناتوانم باوەڕ بەوە بهێنم، کە تۆ دوای ئەوەی دەستت داوەتە کاری هونەری و دەتەوێت لە ڕێگای فرۆشتنی کەلوپەلەکانتەوە لەم

شاره وەربگیرێیتەوە، وازت لە کوشتن هێناوە.. ئەو گەنجانە کاتێ مەست دەبن، شەرمیان لێ هەڵدەگیرێت.. بە بیانووی جۆراوجۆر بانگم دەکەن.. دەستەکانم دەگوشن.. زۆڵانە پەنجە بزێوەکانیان دەخەنە قژی درێژ و خاومەوە.. وشەی سەیر سەیر دەچپێننە گوێچکەمەوە.. ئیشەکەشم وا دەخوازێت ڕووم گرژ نەکەم و بزەی ناسک ناسکیان بۆ بخەمە سەر لێوم.. ڕەنگە تۆ بەرگەی ئەم ئازارە نەگریت و لەناو ئەو بێدەنگییەت بێیتە دەرێ، کە وەکو جلوبەرگ پۆشیوتە.. گوێ بەوە نادەیت سزاکەت قورستر دەبێت و تا ماوی لە ئەشکەوتەکاندا وەکو ئاژەڵێکی کێوی ژیانت دەگوزەرێنیت، بە قژ هەڵمەدەواسیت و بە نووکی خەنجەری تیژت هەناوم دەردەهێنیت.. بەڕاستی پێت بڵێم من لام ڕوون نییە، ئاخۆ لە ناخمدا پشتی تۆ دەگرم، یان هی باوکم، یان هی ئەو یاسایەی سزای داویت.. بەهەر حاڵ من دەزانم هەر شارێک ڕێگایەکی تایبەتیی هەیە لە دەرکردن و وەرگرتنەوەی کەسەکانی خۆیدا.. ئەمەیش شێوازی شاری ئێمەیە.. لەو کێوە سەختانە هونەرێک بدۆزەرەوە و بە ناوێکی ترەوە بیگەیەنە ئاوەدانی.. من هیچ بەهرەیەک لە خۆمدا شک نابەم، بۆیە باوەڕم وایە، ئەگەر دەست بۆ کارێکی ئاوا بەرم، دەبێت وەکو ورچە تەنیاکان تا ماوم ژیان لە ئەشکەوتدا بەسەر بەرم.. کاتێ ئاوات پێ دەڵێم، خەیاڵت بۆ ئەوە نەچێت، من بیرم لە کوشتنی تۆ کردۆتەوە.. هەقیشتە ئەگەر ترسێکی ئاوا دڵت ختووره بدات، بگرە بشتتۆقێنێت، چونکە تۆ لە هەر کەسێکی دیکە چاکتر دەزانی، کە کوشتن لە هیچ شتێک ناچێت.. ئەوانەی پێش تۆ، گیانێکیان لەناوبردووە و دوای ماوەیەکی زۆر لە ئاوارەییی ناو کێوان گەڕاونەتەوە، وایان وتووە.. هەموویان پێ لەسەر ئەوە دادەگرن، کە حاڵەتێکە دوور لە ئیرادە.. کاتێکیان زانیوە وا هەستێکی سەیر تەفرەیان دەدات و ناچارن کەفوکوڵی دڵیان دامرکێننەوە، بەڕادەیەک ئەگەر ئەمە بە ئەنجام نەگەیەنن، ئەوا هەر ئەو هەستە خۆی لەناوەوە قوڕگیان دەگرێت و لە جووڵەیان دەخات.. بەڵێ، کوشتن ئەو ڕێگایەیە، کە بۆ ڕزگارکردنی ژیانت لە چەپۆکی مەرگ، سووک و ئاسان پەنای بۆ دەبەیت.. مادام ئەو ڕاستییە دەزانم، ئەوا ناتوانم دڵنیات بکەم، کە شەوێک لە شەوان، دوای ئەوەی دەبینم تەواو مەستیت و ئاگات لە دنیا بڕاوە، لەپڕ بەبێ ویستی خۆم پەلاماری قوڕگت نادەم و بۆ هەتا هەتایە لە

جووڵەت ناخەم.. نازانم تۆ لە هونەرەکەت سەرکەوتوو دەبیت، یان نا، تا وەکو ئەوان بەئێجگاری بگەڕێیتەوە، بەڵام خەیاڵ نەکەیت باوکم لە ماڵ وەرتگرێتەوە.. وەکو بیستوومە ئەگەر ئەو نەبوایە، کەس بە تاوانەکەتی نەدەزانی.. هەر خۆی لە دادگا پەردەی لەسەر ڕووی ڕاستییەکان لادا و وەکو بکوژێک بە سزای گەیاندی.. ڕۆژێک لە ڕۆژان ناوی تۆی نەهێناوە.. شتێک نابینم لەناو ماڵمان، ئەوە پیشان بدات، کە تۆ لەوێدا ژیاویت، یان هەر بۆ ساتێکیش پێت خستبێتە ئەمدیویەوە.. ناوە ڕاستەقینەکەت و ڕووداوەکانم پچڕ پچڕ لەم و لەو بیستوون.. «ئیدریسی حیکایەتخوان»یش چیرۆکێکی لەبارەی تۆوە هەڵبەستووە.. لە دیوەخانی بەگەکان و لەسەر سەکۆکاندا لەبری بڕێک پارە، یان هەندێ خۆراک لەپاڵ دەیان چیرۆکی دیکەدا دەیگێڕێتەوە.. دەڵێن هەر ئەو چیرۆکەی گەیاندۆتە شوێنە دوورەکانی وەکو «ئەستەمبۆڵ» و «بەغداد»یش و لەوێ بە زمانی تورکی و عەرەبی گێڕاویتیەوە.. من دەزانم ئەو ڕقی لە باوکمە و دەیەوێت لەناو خەڵکدا بیشکێنێت.. هەر ئەویش مەلای شارەکانی ئەوبەری هاندابوو فەتوای کوشتنی دەربکەن، چونکو لەجیاتی وشەی «عەرەبستان»، «عەرەبخانە»ی بەکارهێناوە و وتووشیەتی ئەگەرچی عەرەبەکان لە هاویندا سوود بە دانیشتوانی ئەو ناوچانە دەگەیەنن، کە چەند سەدەیەکە بۆی هاتوون، بەوەی هەموو کوللە و بزنمژەکان ڕاو دەکەن و دەیانخۆن، بەڵام زستانان دەبنە بار بەسەر خەڵکەوە..«*» بۆیە من زۆر پشت بەو چیرۆکەی نابەستم.. ئەگەرچی «دادە گوڵزار»، کە ئامۆزای دایکی خۆتە و هەر ئەویش پێش ئەوەی دایکی من بێتە ئاڕاوە، دایکت و باوکمی بەیەکتر ناساندووە، باوەڕی وایە بەشێک لەو بەسەرهاتانە ڕاستن.. ئەویش تۆی ناسیەوە.. ئەگەرچی ئەو کێوانە دەتوانن تەنها لە ماوەی مانگێکدا سیمای شارییەکان بگۆڕن و بەزەحمەت بیانناسیتەوە، بەڵام ئەو دوای بیست ساڵ تۆی ناسیەوە.. دەیوت لەگەڵ ئەوەشدا ڕووخسارت تەواو گۆڕاوە و کوڕە هەژدە ساڵانەکەی ئەوسا نەماویت.. شێوەی ڕۆیشتنیشت ئەوەی جاران نییە، چونکە خەڵکی شاخ بەحوکمی ئەوەی بە هەورازاندا هەڵدەزنێن، هەندێ کووڕ دەبن.. دەنگت ئەوەی ئەوسا نییە، هەر لەبەرئەوەی زۆر کەم پێی دواویت، یان هەر پێی نەدوایت و تەنها گۆرانیت پێ وتووە و پێی گریاویت، بەڵام بە شتێک دەزانێت تۆ «زەردەشت»یت،

کەچی چەندی هەوڵم لەگەڵی دا، پێی نەوتم ئەو شتە چییە.. ئێستا تۆ ناوت لە خۆت ناوە «کرمانج»، بەڵام ئەوەی نازناوی «چاوچیمەن»ی پێ بەخشیوی، «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»ە.. ئەو کچە جووەی هەمیشە لەناو خەڵکدا بە کەلوپەلەکانتدا هەڵدەدات.. نەخشەکانی سەریان بۆ ئەم و ئەو لێکدەداتەوە و بۆ مێژووی هەزاران ساڵیان دەگێڕێتەوە.. دەڵێت چاوەکانی تۆ وەکو چیمەن لە بەهار و هاویندا سەوزن و لە پایز و زستاندا بۆ زەردێکی کاڵ دەگۆڕێن.. لەگەڵ هەر گۆڕانێکیشدا، شتەکان بەشێوەیەکی جیاواز دەبینن.. من ناوێرم لێیان بڕوانم، تا بزانم ئەمە ڕاستییە، یان غەزەلی کچێکی هاری بێشەرم.. کەچی لە هەر کەسێکی دیکە زیاتر بیرت لێ دەکەمەوە و مەبەستمە لە نهێنییەکانت تێبگەم.. دەتوانم بڵێم کاتێ بۆ یەکەمین جاریش گەڕایتەوە، کەس لەپێش منەوە نەیبینیت.. بەبێ ئەوەی بزانم کێیت و چ پێوەندییەکت بە منەوە هەیە.. لە کوێوە هاتوویت و بە چ مەبەستێک ئەو ڕێگایەت گرتۆتە بەر، لێت ڕادەمام و سەیر دەکەوتیتە بەردیدەی لێڵم.. «بۆ زانینت من وشەی سەیر بۆ ئەو شتانە بەکار دەهێنم، کە لێیان تێناگەم و لە شێوەی مەتەڵێکی ئاڵۆز ڕووبەڕووم دەبنەوە».. لە منداڵییەوە وا ڕاهاتووم، هەر بەیانییەک زوو بەئاگا بێم، دەچمە سەربان.. نازانم چ لەزەتێک لەوە دەبینم لەوێوە بە چاوی خەواڵووەوە بۆ ئاسۆ دوور دوورەکان بڕوانم.. نەخێر، ئەمە خووێکە و ناتوانم دەستی لێ هەڵگرم.. ئەوسا لە هەر کاتێکی دیکە زیاتر هەست بە منداڵیی خۆم دەکەم.. لە ئەنجامی ڕامانی زۆردا، بەربیناییم لێڵ دەبێت.. خەیاڵەکان لەناو سەرمدا تێکدەقرژقێن.. خەونەکان تێکەڵ بە ڕاستییەکان دەبن.. نازانم نووستووم یان بەئاگام، یان حاڵەتێکە و لە هەردووکیان پێکهاتووە.. کێوەکان لەناو تەمێکی چڕدا، کە دەزانم هی ناو چاوەکانمە، نەک هی ئاسمان، بەحاڵ دیارن.. لە منداڵدانێکی گەورە دەچن.. تا ئێستایش نەمتوانیوە باوەڕ بە خۆم بهێنم، کە ئەمە گەمژەییە و دەبێت دوای ئەم تەمەنە ئەو دیمەنە بگۆڕم.. ئاخر بۆچی ناتوانم چییتر نەڵێم: «کێوەکان لەناو تەمە چڕەکاندا وەکو منداڵدان دیارن..؟!» شوێنی ماڵەکەشمان زۆر لەبارە لەوەی نیگاکانم بەئاسانی و دوور لە بەربەست بگەیەنمە شاخەکان.. خەڵکێکی زۆر هەن لەناو شار حەزیان لە قەراغ نییە.. دەڵێن لەوێ هەست بە ترس و غوربەت دەکەن.. هەر بۆیە نرخی خانوو

لێرە لەچاو ئەوێ هێندە هەرزانە.. کەچی خەڵکی ئێرە بەگشتی لە هی ناوچەرگەی شار وریاتر و دەستڕەنگینترن.. زیاتر لەوان حەزیان لە شتی نوێیە.. ئەوانن دەبنە هونەرمەند.. بەڵگەشم ئەوەیە، زۆربەی جووەکان لە قەراغ دەژین، لە کاتێکدا هەر ئەوانیشن بازاڕ بەڕێوە دەبەن.. هەر بۆیە کەلوپەلەکانی تۆیش لەم گەڕەکە زیاترین ڕەواجیان هەیە.. ئەوان تاقی ناندینەکانیان پڕ کردووە لە قاپ و کەوچک و گیاندارەکانتیان لەناو جامخانەی کانتۆری ژوورەکانیان داناوە.. سوراحی و کاسەکانیشت لە مەیخانەکاندا بەکاردەهێنن.. من ئەگەرچی هیچماڵێک لە پشت ماڵی خۆمانەوە نابینم، بەڵام تا ئێستا نازانم ئەو هەستی ترس و غوربەتە لە ناخمدا هەن یان نا، بەڵام دڵنیام ئەمە شتێکی ئاسایی نییە، کە ئێستا تەمەنم هەژدە ساڵە، وازم لەو خووە نەهێناوە بەیانییان بچمە سەربان و شێتانە لەو فەزایە بڕوانم.. وامزانی لەناو هەورەکاندا هاتیتە دەرێ.. ئەسپێکی سپی گالیسکەیەکی ڕەشی ڕادەکێشا.. بەجلێکی سوورەوە قاچەکانت لەنزیک تایە گەورەکانەوە لە هەوادا دەلەرینەوە.. لە دوو لوولەی ئاگر دەچوون.. چۆنت دەزانی من ڕەنگی سوور لەنێوان سپی و ڕەشدا ببینم، گەشکە دەمگرێت و موچوڕکە هەموو گیانم دەهەژێنێت..؟! لە هەر کاتێکی دی زیاتر هەست بە کچێنیی خۆم دەکەم.. لەزەتەکان لە ناخەوە هەڵدەفڕن و تا سەر زمانم دێن.. ئێستایش بەدڵنیاییەوە دەڵێم چ خۆت و چ ئەسپ و چ گالیسکەکەشت دەتوت سێ پارچە هەوری ڕەنگجیاوازن و دەترسام وردە وردە بتوێنەوە.. لە ئاستی جۆگەلەکەی پشت ماڵمان هێواشت کردەوە و دواییش لەپڕ و بەخێراییەکی سەیر پەڕیتەوە.. قازەکانم ترساو و زارەترەک بڵاوبوونەوە.. ئەو دیمەنە بینینی منی بە لاڕێدا برد.. وامزانی ئەسپەکەت بەر هێزێکی غەیبی کەوت و بووە دەیان پارچە.. باڵیان لەملا و لەولا لێک کردەوە و قیڕاندیان.. سنگیان بەر زەوی کەوت و قایمتر قیڕاندیان.. هەستانەوە و زیاتر قیڕاندیان.. ئەو قیڕەقیڕە لەگەڵ دەنگی قاچی ئەسپ و تایە ئاسنەکانی گالیسکەکەت لەسەر ئەو چەوە و هاوکات لەگەڵ زرینگانەوەی ئەو هەموو ورچ و ئاسک و شێر و پڵنگ و قاپ و کەوچک و سوراحییەی، کە دواتر بە خەڵکت وت لە «قوڕی چاڵدێران»ت دروستکردوون؛ تێکەڵ بوون و هەر خۆم دەزانم چ ئاوازێکی سەیریان دا بە گوێچکەمدا.. دیمەنەکەم

بەشـێوەیەکی جیـاواز دەبینـی.. هەی دڵڕەقی هـار بە ئـاگر ڕاوی قـازەکـانمت دەنا و دەتویسـت بیـانسـووتێنیت، یاخـود بیـانتـوێنیـتـەوە.. ئەرێ چی نەیهـێشـت بەسـەرتا بقیژێنم و بڵێم: «کوره سووک..!! سووک..!! کوڕەکه سووک..!! لەگەڵ تۆمە..!! ئاگات لە قـازەکـانم بێت..!! بۆچی ئـاوا بێبـەزەییـانە تێـیانکەوتوویت..؟! وریا بە..!! ئەوە بۆ کـوێ ئـاوا ملی ڕێگات گـرتووە..؟! ئای..!! ئـای..!! ئەوە لەگـەڵ تـۆم نییـە..؟!» ڕەنگە خێرا زانیبێتم، کە ئەم وشانە بە دەنگی بەرز ناوترێن.. یاخود دەوترێن، بەڵام ناتوانن مەبەسـتی خـۆیان بگەیەنـن.. ئەو هەناسـە شـێـواوانەی لەگەڵ دەنگەکـاندا دەردەچن، ناتوانـن بەهـەمـان خـێـرایی بڕۆن و بگەنە گـوێچکەتەوە.. چاوت لێـیـە زرینگانەوەی وشەکانیش وەکو کەلوپەلەکانت گرینگن..!! نەخێر، بینینی ئەو دیمەنە و تێکەڵبوونی ڕەنگەکان و تێکقژقـژانی دەنگەکان لەزەتێکی وایان خسـتە دڵمەوە، نەیانـهێشـت گوێ بە ترسـانـی قـازەکـانم بدەم.. تۆ دەبێت بزانی یەکـەمین بینین چەند گـرینگە و وەکـو ئەسپـەکەت هەمـوو شـتـەکان بەدوای خـۆیدا ڕادەکێشـێت.. باوکم دەڵێت: پێغـەمبـەر ئەوسـا لە سـەرەتای گـەنجـێتـیدا بوو.. ئاوەدانیی جـێـهـێشـت و چووە کـێوەکـان.. ژنەکـەیشی برد.. لە ئـەشکەوت دەژیان.. ڕۆژێکیـان بورکـان هەڵایسـا.. شـاخ گـڕی گـرت.. ئەو ئاگرەی زۆری نـەمـابوو بیـانسـوتێنێت، دواتـر هـەر چۆنێک بوو کـوژایەوە، بەڵام لەناو خـەیاڵی ئەودا بـەردەوام کڵپـەی دەسـەند.. فەلسـەفەکەی لەسـەر داڕشت.. ئاگری کرده بنەمـای ژیان و لە بەرامبـەر تاریکیدا وەکو سـومبولی چاکی و پاکی و ڕووناکـی ناسـاندی.... من تێنـاگـەم، ئـاخـۆ تۆ بە ئـاگـر و ڕووناکی دەزانم، یان بە تـاریکی، بەڵام ئەوەی لام ڕوونە، ئەوەیە ناتوانم لـە خـەیاڵمت دەربکەم.. بڕوانـە من و باوکم چەند لەیـەکـتـر جـیـاوازین.. ئەو سـووک و ئـاسـان، بەبێ هیـچ دوودڵـیـیـەک شـاربەدەری کردی، کەچی من مەحاڵە بڕیارێکی ئاوام بۆ بدرێت.. بەڵام نازانم ئەگـەر دەرت ناکـەم و لەناو خـەیاڵمدا دەتهـێڵـمـەوە، چ نیـازێکم هـەیە و بە چ ئەنجـامـێکت دەگەیەنم.. ئەوەندەم لا ڕوونە وازم لە هەمـوو شـتێ هـێناوە و بەدواتەوەم.. ئەگـەر ئەو ترسـە نەبێت، کـە ڕێگرە لەوەی لێت نزیک بکەومـەوە و لە چاوانت بڕوانم، ئـەوا لە مـاوەیەکی کورتدا هەڵتدەوەشێنمە و لە هەر پارچەیەکتدا دەیان نهێنی دەدۆزمەوە.. باوکە مێژوونووسە پەککەوتووەکەم لە ماڵەوە چاوەڕێیە هەواڵەکانی بۆ کۆبکەمەوە،

بەڵام من بەهۆی تۆوە ئاگام لە دنیا بڕاوە.. ناتوانم پێی ڕابگەیەنم، کە تۆ بەناوێکی ترەوە ڕووت کردۆتەوە ئاوەدانییەوە.. بەرگەی کارەساتێکی ئاوا ناگرێت و دوور نییە هەر خێرا گیانی دەربچێت.. هەندێ جاریش وای بۆ دەچم زانیبێتی، چونکە لەگەڵ دەرکەوتنەوەی تۆدا، ئەویش بەئێجگاری خزایە کونجی ژوورە تاریکەکەی و نایەوێت ڕووناکی ببینێت.. پێشان پێی نەدەخستە ئەودیوی حەوشە و بێجگە لە من، کەسی دیکەی نەدەدی، ئێستا نایەوێت چاوی بە چاوی منیش بکەوێت و هیچم لەگەڵدا ناڵێت.. لەوساوە نەمدیوە.. من کە بە درێژاییی شەو لەو مەیخانەیەدا کار دەکەم، ئەوا بەیانییان پێش هەتاوکەوتن وەکو مردوو بۆ ماڵ دەگەڕێمەوە.. بەر لەوەی بچمە سەر جێگاکەم و بنووم، ئەو لەشە ماندووەم دەگەیەنمە سەربان و لەو چۆڵەوانییە دەڕوانم.. گەرەکمە تۆ ببینم، کاتێ بەو ئەسپ و گالیسکەیەت لە جۆگەلەکە دەپەڕیتەوە و قازەکانم پەرشوبڵاو دەکەیتەوە، بەڵام ئەوان وەکو ئەوسا ناترسن و ناقیڕێنن.. دەزانم بەپێچەوانەی من دڵت بەو دیمەنە خۆش دەبێت، چونکە وا هەست دەکەیت لە ئاوەدانی ناسراویت و بە سیمات ئاشنا بوون.. نازانم زانیویشتە کێیە خاوەنی قازەکان، یان نا..؟! ئەو خەیاڵە لەگەڵ خۆمدا دەبەمە سەر جێگا و لە باوەشما دەیخەوێنم.. بەڵام ئەوە خەو نییە، بەڵکو بوورانەوەیە.. ئیشی شەو زۆر زەحمەتە.. ئەی چۆن..!! تا ئێوارە بێدار نابمەوە و ئاگام لە دەرەوە بڕاوە.. نازانم لە پشت ئەو چاوە نوقاوانەمدا چی لەناو ماڵ و لە دەرەوە ڕوو دەدات.. هەندێ جار وای بۆ دەچم ئەمە فێڵێکە و باوکم لێی کردووم.. بەشەو مەیخانە و بەڕۆژیش خەو.. ڕێگایەکی چاکی دۆزیوەتە بۆئەوەی نەهێڵێت من ئەو ڕاستییانە بزانم.. زۆری پێ ناچێت مەسەلەکە بە ئاڕاستەیەکی دیکەدا دەبەم و دەگەمە باوەڕێکی تری تەواو جیاوازەوە.. دەڵێم شەڕی ئەو لە دژی تۆیە.. هەمووو هەوڵێکی بۆ ئەوەیە تۆ نەتوانی بگەڕێیتەوە.. ڕقت هەڵدەستێنێت.. گڕ لە دڵت بەردەدات، بەوەی خوشکەکەتی ناردۆتە ئەو مەیخانەیە و بەبەرچاوتەوە کوڕان ماچی بۆ هەڵدەدەن.. پەنجەکانی دەگوشن.. مەمکەکانی دەگرن.. ئەو وایزانیوە دەستت ناچێتە خوێنی منەوە، بەڵام شەوێک دەگاتە تینت و یەک دوانێ لەو گەنجانە بە خەنجەری تیژت ونجڕ ونجڕ دەکەیت.. ئەوسا سزاکەت قورستر دەبێت.. ئەنجام وەکو هەر ئاژەڵێکی کێوی لەو شاخانە، بەبێ ئەوەی کەس

بزانێت، گیانت دەردەچێت و لاشەت دەبێتە خۆراکی داڵ و کەمتیار.. بەڵام من نازانم بۆچی وا لە دڵم چەسپیوە، کە ئەوەی بە دەستی تۆ خوێنی دەڕژێت، هەر خۆمم.. باوکم بیری لە شتێکی دیکەیش کردۆتەوە.. ئەو دەزانێت ئەگەر ئەو ئازارەی بە هۆی منەوە دەیچێژیت، نەگاتە ئەوەی هیچ کەسێکیش بکوژیت، ئەوا خۆ بەئاسانی دەتوانێت ناخت داڕزێنێت و نەهێڵێت خەریکی کاری هونەری بیت.. ئەنجام بەرهەمت نابێت و چاوت بە ئاوەدانی ناکەوێتەوە.. بزانە من بەبێ ئەوەی ئاگام لێبێت، یان ویستبێتم، چ کێشەیەکی گەورەم بۆ خوڵقاندووی.. پێم وتی باوکم هەموو هەوڵێک دەدات نەگەڕێیتەوە ناو ئاوەدانی.. کەللەڕەقییەکەی بێسنوورە.. باوەڕی بە تۆبە نییە.. زۆر دەمێکە فەلسەفەی خۆی لەم بارەیەوە ڕاگەیاندووە.. ئەوسا دەنکە تەرزەکان لە ئاسمانێکی ڕەشی تاریکەوە دەبارینە ناو حەوشەوە و هەندێکیان بەر پلێتی سەر کولانەی قازەکان دەکەوتن، دەنگێکی ترسناکیان لێ هەڵدەستا و دڵیان دادەچڵەکاندم.. لەودیوی پەنجەرەکە دەستەکانی گرتبوو بەملا و بەولای دیوارەوە و وتی:

ـ تۆبە هەر خۆی گوناهێکی دیکەیە، چونکە زەمەنی تۆبە لە دوای زەمەنی گوناهەوە دێت.. تۆبە گەڕانەوەیە بۆ ڕابردوویەکی پێش سەردەمی گوناه، بەڵام لەبەرئەوەی تەمەنی مرۆڤ تەنها بریتییە لە گوناه، ئەوا هەر دەبێت بۆ گوناه بگەڕێتەوە.

باوەڕ بکە هیچ لەو وشانە تێنەگەیشتووم و نەشمزانی بۆچی وای پێ وتم، وەکو چۆن قازەکانم زۆر جار لە من تێناگەن و نازانن چییم لێیان دەوێت، بۆیە هەندێ بۆی ئاسانکردمەوە.. ئەوەی لێی تێگەیشتم هەر ئەوەیە: زەمەن کاتێ تێدەپەڕێت، خۆشەویست دەبێت.. وەکو شتێکی پیرۆز لێی دەڕوانین.. ئەو گوناهانەیش بە پاک دەزانین، کە ئەوسا بە ترسەوە دەستمان بۆ بردوون، بۆیە ئێستا بەبێ دوودڵی دووبارەیان دەکەینەوە و ناویان لێ دەنێین تۆبە.... بزانە ڕابردوو چ شوێنێکی ئاسوودەیە بۆ ژیانمان.. هەرگیز خۆمان لە ئاست ئەو گوناهانە بە بەرپرسیار نازانین، کە ئەوسا کردوومانن.. ئەوەی مایەی ترس و دوودڵییە، ئێستایە.. نەخێر، تۆ وا بیر ناکەیتەوە.. من هەر کاتێ بۆ ڕابردوو بگەڕێمەوە، خەیاڵم لەو ڕۆژە دەئاڵێت، کە

بە ئاگر ڕاوی قازەکانمت دەنا.. ڕەنگەکان تەفرەم دەدەن.. ئێستا چاکتر لەوە تێدەگەم چۆن قازەکان دایکمیان کردۆتە نیگارکێشێکی شارەزا.. ئەو باڵندە خەمناکە لە زۆربەی نیگارەکانیدا دەبینرێت، کە لەم دواییەدا «دادە گوڵزار» پیشانیانی داوم.. پێم دەڵێت ئەو بەکچێنی و دواتریش هەمیشە جلێکی ڕەشی سادەی دەپۆشی و شاڵێکی سووری تۆخی بەسەر شانە گۆشتنەکانیدا دەدا.. قازێکی سپی سپیی دەخستە ژێر باڵی چەپیەوە.. هەردوو چمکی شاڵەکە لەملا و لەولاوە بەسەر سنگیدا دەهاتنە خوارێ.. لە ئاستی سکیدا جووتدەبوونەوە و بەشێکی قازەکەیان دادەپۆشی.. بە باوەڕی ئەم قاز باڵندەی کچانە و زۆر لە تاوس سەرنجڕاکێشترە، کە دەیان ڕەنگی جیاوازی بەخۆیەوە گرتووە و لە بەرتیشکی هەتاودا دەبریسکێنەوە.. کاتێ بە بازاڕدا دەڕۆیشت، زوو زوو کوڕان دەچوونە بەردەمی و لێیان دەپرسی، ئاخۆ قازەکەی نافرۆشێت، یان لەگەڵ هەر باڵندەیەکی دیکەدا نایگۆڕێتەوە، بەڵام ئەم وەڵامی کەسیانی نەدەدایەوە.. نە دەیویست بیفرۆشێت و نە لەگەڵ چینوماچین و تاوسەکانیشدا ئاڵوگۆڕی پێ بکات، بەڵکو هەمیشە بیری خۆی دەبردەوە، کە ئەم باڵندەیەکی پێیە.. ئەو مەبەستی بوو هێندە بەبەرچاواندا بێت و بچێت، تا هاوکات ئەوانیش لەسەر ئەوە ڕابهێنێت، کە ئەو دیمەنە شتێکی ئەزەلییە و ئەم هەر ئاوا هاتۆتە دنیاوە، یاخود وەکو جلوبەرگ ئاساییە و بەشێکە لە پێویستییەکانی پۆشین.. هەر بۆیە نیگاری هیچ کچێکیشی بەبێ ئەو باڵندە شەرمنە نەدەکێشا.. وەک بڵێی ویستبێتی تەواو لە دڵاندا بیچەسپێنێت، کە ئەوان بەبێ قازەکان ڕووتن.. نهێنییەکانیان لە هەموو لایەکەوە دەکەونە بەرچاوە نێرە ئیبلیسییەکان و بەئاسانی دەیانخوێننەوە.. ئەنجام لێیان تێر دەبن و بۆ هەتاهەتایە بەلایانەوە دەنێن.. هەرگیز لەبارەی قازەکەیەوە نەدەدوا.. ڕۆژی بوکێنییەکەیشی داینەنا.. بردیە سەر جێگاکەیشی.. جلەکانی یەک بەیەک داکەند و بە قازەکەیەوە لەسەر ئەو تەختە ساجە ڕاکشا.. چ کچێکی سەیر بووە.. ئەو هەموو گەنجە قۆزە سەرنجی ڕاناکێشن، کە ڕۆژانە بە بیانووی قازەکەی ژێر باڵی چەپیەوە دەیانەوێت لێی نزیک ببنەوە و بیدوێنن.. بەسەر هەر هەموویاندا باز دەدات و پیاوێک هەڵدەبژێرێت، کە لە تەمەنی باوکیەتی و کوڕەکەی لەو گەورەترە.. بەڵام ناکرێت ئاوا ساویلکانە و خۆشباوەڕانە لەو

مەسەلەیە بڕوانین، بەتایبەتی کاتێ دەزانین ئەو وەکو بە «دادە گوڵزار»ی وتووە، پێی وابووە «ئارەزووی گەیشتن بەودیوی ڕەنگەکان» هەموو ڕووداوەکان ئاڕاستە دەکات.. هەر بۆیە کوشتنیشی بە تاوان نەزانیوە.. بەڵێ، وتوویەتی ئەگەر گورگ پەلاماری مەڕی سپی دەدات و لە چاوتروووکانێکدا بە کەڵبەی تیژی سکی هەڵدەدڕێت، ئەوا تەنها بۆئەوەیەتی ڕەنگی سووری تێدا بدۆزێتەوە.. دەتوانم بڵێم ئەو شووی نەکردووە، بەڵکو لە پیاودا بەدوای ڕەنگدا گەڕاوە.. بزانە من دیسان دەمەوێت بەسەرهاتێکت بۆ بگێڕمەوە، کە تۆ لە من و لە هەر کەسێکی تر چاکتری لێ دەزانیت.. پێویستە من گوێ بگرم و تۆ ورد ورد لە نووکەوە هەموو شتێکم بۆ بگێڕیتەوە.. بەتایبەتی ئەم مەسەلەیە، کە ژیان و چارەنووسی هەردووکمانی پێوە بەندە.. بەلام تۆ بەو بێدەنگییەت هەموو شتێکم لێ دەشێوێنیت.. لە خاچم دەکێشیت.. هێندەی دیکە خۆتم لێ ئاڵۆز دەکەیت و زیاتر دەبیتە مەتەڵ.. گەمژەیی منیش لەوە دایە، لە کاتێکدا ناتوانم تۆزقاڵێک نهێنی لە خۆتدا بدۆزمەوە، کەچی تەمام وایە لە سێبەرتەوە بە ڕاستییەکان بگەم.. لەوپەڕی مەستیدا ئاگات لە زمانتە و ناهێڵیت یەک وشەی بەسەردا تێپەڕێت.. دەشزانی کەی هەستیت و بچیتە دەرێ.. خۆت هەڵدەدەیتە سەر گالیسکەکەت و لەناو تەمەکاندا غار بە ئەسپی هەورینت دەدەیت.. من بەیانییان تاوێ دوای تۆ دەگەڕێمەوە و شوێنەوارت بەسەر ئەو ڕێگایانەوە دەبینم.. بەژێر درەختی گوێژەکاندا تێپەڕیوی، کە ڕێواوڕێ لەو قەراغەدا خۆڕسکانە ڕواون.. پایز دوای بێنەوبەرەیەکی زۆر سەرجەمی گەلاکانیانی هەڵوەراندوون و گوێژە سوور سوورەکانیان هەر پێوە ماون.. تەنها خۆت دەزانی بیر لە چی دەکەیتەوە و چ چێژێکی سەیر لەو دیمەنە دەبینیت.. جێگای سەرسوڕمانە درەختێکی ڕووت، کە هەر لە مردوو دەچێت و بەرەکەیشی ئاوا لیک لە ناودەمەکان دەڕێژێت.. دوور نییە ئەمە تەنها گەمەی ڕەنگەکان بێت و هیچی تر.. لەژێر قاچی ناڵکراوی ئەسپ و تایەی ئاسنی گالیسکەکەتدا گەڵا وشکەکان ورد ورد دەبن.. جا نازانم دەتگریەنن، یان گۆرانیی خەمناک خەمناکت پێ دەڵێن.. یان هەردووکیان پێکەوە.. گریان و گۆرانی لە یەک کاتدا.. من بەدەم ڕێوە چنگ چنگ ئەو گەلایانە کۆ دەکەمەوە و قووڵ قووڵ بۆنیان هەڵدەمژم، بەبێ ئەوەی چاو لەسەر شوێنەواری تۆ هەڵبڕم.. بەسەریدا هەنگاو

بەرەو گەڕەکمان هەڵدەنێم.. تا سەری کۆڵانم دەگەیەنیت.. لەوێ، ڕێک لەبەردەم ماڵی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»دا جیا دەبینەوە.. لەوە زیاتر نایەیتە پێش و ڕێگای خۆت دەگریت.. لە پیرەمێردێکی پەککەوتە دەترسیت، کە تەنها ناوی ماوە.. جا بۆ نەترسیت..!! قاژەکانم لەپێش تۆوە دەگەنە جۆگەی ئاوەکە.. فریا ناکەوم لە گەڕانەوەدا بتبینم، کاتێ دەپەڕیتەوە، تا بزانم چ هەستێکم لە دڵدا دەخوڵقێنیت.. زۆر جاریش خەیاڵم بۆ ئەوە دەچیت تۆ لە ماڵی «گوڵبەهار» دەژیت.. بەدزیی چاوە زیتەکانەوە ئەسپ و گالیسکەکەت لەو حەوشە گەورەیە ڕادەگریت و بەئەسپایی دەچیتە ژوورێ.. چاکت دۆزیوەتەوە.. بەڵام ئاوا بەئاسانی بۆت ناچێتە سەر.. با زیاتر لەو ڕاستییە دڵنیا بم، ئەوسا دەزانیت چۆن بە خەونیش ئاوەدانی نابینیتەوە.. من کە تا ئێستا نازانم لایەنگری تۆم یان هی باوکم، بەڵام کارێکی ئاوا پاڵم پێوە دەنێت ببمە دوژمنێکی سەرسەختت.. لەمەوە هیوای گەڕانەوەت بەتەواوی نامێنێت.. شتێکی دیکەم پێ نەوتووی.. باوکم باوەڕی وایە مرۆڤ وەکو شوێن نییە، ئەگەر لە بنەڕەتەوە بە پیرۆز لێی بڕوانن، ئەوا تا سەر ئاوا بمێنێتەوە.. دەیوت بەدەگمەن بنیادەمی پیرۆز هەڵدەکەوێت و ئەو پیرۆزییەش زۆر بەئاسانی لە دەست دەچێت.. شەوێکیان لەگەڵ یەکێ لەو ژنانەدا، کە بە باوەڕی خۆم لەپاڵ سێ کەسی دیکەدا هەواڵیان لە شوێنە دوورەکانەوە بۆ دەهێنا، گفتوگۆیەکی گەرمیان دامەزراند و تا بەرەبەیان نەیانبڕیەوە.. ڕاستە من لە زۆربەی تێنەگەیشتم و تا بۆشیان بکرایە نەیاندەهێشت گوێم لێیان بێت، بەڵام توانیم ئەو ئەنجامە لە سەرجەمی گوتەکانیاندا هەڵهێنجم، کە ئێستا بە تۆم وت.. باوکم سەرەتا بەردی ڕەشی موسڵمانانی بە نموونە هێنایەوە، کە دوای هاتنی پێغەمبەریان هەر بە پیرۆزی مایەوە، بەڵام هەزاران عەرەب لەوانەی ئەو بەردە ڕەشەیان بە پیرۆز دەزانی و دەیانپەرست، لە زنجیرە شەڕە خوێناوییەکاندا کوژران و ناوی تۆپیویان لێنان.. ئینجا بابە هاتە سەر باسی مزگەوتی ئومەوی، کە لە سەرەتا پەرستگایەکی ئارامی بوو.. یۆنانییەکان کردیانە پەرستگای خواوەندی جوبێتەری دیمەشقی.. بێزەنتییەکان کردیانە کەنیسە و دواجار ئیسلامەکان کردیانە ئەو مزگەوتە.... باوکم دەیوت مرۆڤ هەرچی بێت، ناگاتە ئەو شەیتانەی لە ئاسمان مامۆستای فریشتەکان بوو و وانەی زانست و مەعریفەی بە فریشتەکانی قوتابیی

دەوت.. دوای بێدەنگییەکی زۆر، ئەمەیشی خستە سەر: «مرۆڤ لەمێژ نییە وەکو میوان پێی خستۆتە ناو شوێنەوە و زۆریشی نەماوە بۆ هەتاهەتایە لێی دەربچێت، چونکە ئەو دوانە پێکەوە هەڵناکەن».. تۆ ئاسنی سارد دەکوتی.. تا ئەو باوکەم لە ژیاندا بێت و ئەمانە بیروبۆچوونی بن، ئەوا دوو پێت نایەتەوە ماڵ.. منیش تا تەواو لێت تێنەگەم، ناتوانم هیچ بڕیارێکت لەسەر بدەم.. تۆ لە هەموو ئەو بکوژانە جیاوازی، کە لە کێوان گەڕاونەتەوە، بەوەی ئەوان کەسوکاریان هەموو هەوڵێکیان دەدا بیانهێننەوە، بەڵام تۆ کێشەی یەکەمت لەگەڵ خانەوادەکەی خۆتە.. ئاخر قوربانییەکەی دەستیشت لە هی ئەوان ناچێت.. من چاک دەزانم مەبەستی یەکەمت هاتنەوەیە بۆ ناو ماڵ.. لەوە دڵنیای شار هیچ ئاسوودەییەکت پێ نابەخشێت و بۆ تۆ لەگەڵ کێوە سەختەکاندا جیاوازیی نییە، ئەگەر نەگەڕێیتەوە ئەو شوێنەی تێیدا لە دایک بوویت.. ئەو شوێنەی پیاوەتیی خۆتت لەناودا سەلماند.. ئەوسا بە هەندێ جووداوازی لەو گورگە دەچوویت، کە دایکم دەیوت لەپێناوی گەیشتن بە ڕەنگی سوور، پەلاماری بەرخی سپی دەدات.. تۆ قازێکت خنکاند.. بەڵام لەپێناوی چی..؟! ویستت هەموو نهێنییەکان بشاریتەوە.. باوەڕت نەدەکرد ئاوا دەبیتە چیرۆکێکی لەزەتبەخش و شارە و شار دەگەڕێیت.. لە هەر ماڵێک شتێکت دەخرێتە سەر و ڕۆژ لە دوای ڕۆژ تیژتر ڕێگا دوورەکان دەبڕیت.. ئەو ناوبانگەی باوکە مێژوونووسەکەشم بەهۆی بیروباوەڕە سەیر و نامۆکانیەوە بەدەستی هێناوە، بۆ تۆ خراپ شکایەوە و چیرۆکەکەت زیاتر دەنگی دایەوە.. لە گەڕانەوەشتدا، پێش هەموو شتێک پۆلێک قاز هاتنە پێشوازیت.. وەک بیانەوێت پێت بڵێن: «ئارەزووەکان نامرن.. ڕێگای هەموو شوێنەکانیش لە ئێمەوە دەست پێدەکەن».. بەڵێ، تۆ لە کێشەیەکی گەورە دایت.. هەر ڕۆژێکە دەزانی ئەو فیز و لووتبەرزییە دادت نادات و بەپێی پەتی، نەک بە ئەسپی هەورین و گالیسکەی ڕازاوت، دەگەڕێیتەوە.. ئەوسا تەواو لەو ئاژەڵە کەسنەدیوە دەچیت، کە زۆر دەمێکە هاوڕەگەزەکانی لەناوچوون و خۆی تەنیا لە کێوە سەختەکاندا ماوەتەوە.. بە دەنگی کز و ماندووت دەپاڕێیتەوە.. کەساس و هیوابڕاو دەست بە شوورای شار و دیواری ماڵاندا دەگریت و وەکو منداڵێکی ساڵەوەخت، کە دەیەوێت پێ بگرێت، ئاوا هەنگاوی لەرزۆک و ناڕێک دەهاوێیت.. ناولەپەکانت

پڕ دەبن لە قەوزەی شـێدار.. خـۆڵ تا قـوڕگت دەچێت.. هێندە لەسـەر ئەو زەوییـە دەخشیت، تا جلەکانت دەدڕێن و دەبنە تیلمەی ورد ورد.. ڕەشەبای ناوەخت بەملا و بەولادا دەیانبات و ڕووتوقووت و زەلیلانە دەکەویە بەردیدەی ڕێبواران.. منداڵان دوات دەکەون و هووهات بۆ دەکێشن.... ئەو ئێوارەیە خەونێکی نزیک لەوەم پێتەوە بینی.. لەگەڵ دەنگی گریانم بەئاگا هاتمەوە.. هێشتا فرمێسکەکانم نەدەوەستان و بەردەوام بەسـەر سەرینەکەمدا دەڕژان، کە لە پەڕی قازم دروست کردووە.. تەنها خـۆم دەزانم چ بۆنێکی سـەیر دەچێت بە قووڵاییی لووتمدا، کاتێ پەڕی قازەکان بە فرمێسکم تەڕ دەبن.. ئەوسا شێتانە دەست بۆ چەقۆی ناو تاقەکەی پشت سـەرم دەبەم، کە تەنها بۆ ئەو مـەبەسـتـە لەوێم داناوە و سـەرینەکـەم دەدڕێنم.. چنگ چنگ ئەو پەڕانە بەسـەر خـۆمدا دەکـەم.. دەزانم ئەمـە حاڵەتێکی کـچانەیە و لێی تێناگـەیت.. ئەگـەر بێیتـە ژوورەوە و لووتت بخـەیتە نـاو سەرینەکەمەوە، بەو مەبەسـتـەی قووڵ قـووڵ بۆنی پەڕی قـازەکان و فرمێسکی من هەڵمژیت، هـێشـتا هەر لەسـەر باوەڕەی خۆت دەمێنیتـەوە، کە ئەوەی من دەیکەم، کارێکی هیچوپووچ و بێمانایە.. بەسەرێکیش ڕاستە.. منێک لە مـاڵێکی ئاوا پڕ لە لوغـزدا چاوم هەڵهـێنابێت و باوکـێکی هێندە سـەیر گـەورەی کردبێتم، چاوەڕێی چییم لـێ دەکەیت.. زۆر جار ویسـتوومە لەجیاتی سـەرینەکەم، ورگی خـۆم هەڵدڕم، بەڵام نازانم چی پەشیمـانی کردوومـەتەوە.. ڕەنگە هـەر ئەوە بێت، کە نامـەوێت لەپێناوی شتێکی هیچدا کۆتایی بە ژیانم بهێنم.. مـن دەمێکە لە «دارای شاعیر» تێگەیشـتووم، کاتێ لێیان پرسیوە: مادام هەمـوو شتێکی ئەم دنیایە بە هیچ دەزانێت، بۆچی خـۆی ناکوژێت..؟! وتوویەتی: هەمـان ئەو شتـانەی شـایانی ئەوە نین بۆیان بژیم، شایانی ئەوەیش نین بۆیان بمرم.. «دارا»یش وەکو خـۆی بەردەوام دەیوت و دەیوتەوە هـەر لە ڕێگای قازەکەی ژێر باڵی چەپی دایکمەوە بووبووە شـاعیر.. «قازی هـەورین»، «قازی بەفرین»، «قازی تواوە» و «قـازی خوێناوی»، ئەو وشـانەن بەردەوام لە شیعرەکانیدا بەر گوێچکە دەکەون.. هـەر لەبەر ئەوەیش بوو نەدەچووە دڵی باوکمەوە.. دەیوت ئامـادەیە لەپێناوی کـێش و سـەروادا ڕاسـتییـەکان بەئاوەژوویی دەربـخـات و دەیان چیرۆکی درۆ بۆ خـۆی هـەڵبـەستێت.. دوور نییـە هـەر لە داخـی ئەویش ئـەو تیۆرە سـەیرەی لەو بارەیەوە داهێنابێت.. دەڵێت کاری نووسـەر و شـاعیران لەو فێڵە دەچێت،

کە ئەو خۆی بە منداڵی لە زەمـاوەندەکـاندا پەنـای بۆ دەبرد، کـاتێ دەیبـینی هەمـوو منداڵان لەسەر کورسی و سەکۆکان دانیشـتوون و ئەم جێگای نییە.. یەکێکیانی بانگ دەکـرد، گـوایە بەدزیی ئەوانـی دیکەوە قـســەیەکی نهـێنیی پێ دەڵێت.. هەرکـە ئەو هەڵدەستا، خۆی لە شوێنەکەی دادەنیشت.. دەیوت لە کاتێکدا زۆربەی خەڵک بە پاشا و سـوڵتـانەکـاندا هەڵدەڵێن، ئەوان لە دژیان دەوەستن، تا وایـان لێ دەکـەن پشـتـیـان تێبکەن و بەگژیاندا بچنەوە، ئینجا خۆیان سووک و ئاسان جێگایان دەگرنەوە....
بڕوانە چۆن بۆ هەر یەکێ لە ناحەزەکانی بیردۆزێک دادەتاشێت و کەسیش نازانێت چۆن ئاوا بەخـێرایی دەیگەیەنێتـە گوێچکەکانەوە.. پێم وتـی تۆ لە شـەڕێکی قـورس دایت.. هـیچ بە دووری مـەزانـە ئێـسـتـا کـە ئاوا خــزاوەتە کـونجی ژوورەوە و لێی دەرناچێت، مەبەستی ئەوە بێت بیر لە داڕشتنی تیۆرێکی تایبەت بە ئیشـەکەی تۆ بکاتەوە، بۆئەوەی لەبەر چاوانت بخـات و بەهـرەکـەت بێنرخ پیشــان بدات.. ئەنجـام ڕیسـوا دەبیت و تا مـاوی ڕوو لە ئاوەدانـی ناکـەیتـەوە.. تۆ خـۆت بـە چاوانت «دارای شاعیر»ت دەدی چۆن کاتێ دەگەیشتە حاڵەتی مەستی، شێتانە دەکەوتە گێڕانەوەی ئەو ڕۆژگارەی، کە لەگەڵ دایکمدا بەسەری بردبوو.. هەڵدەستایەوە و بەشێوەیەکی سەرنجڕاکێش تەمسیلی ڕووداوەکانی دەکرد.. هەر ئەو جووڵە سەیر سەیرانە زیاتر دەیانبردە ناو دنیای بێئاگایی و لێرەوە گوتەکـان پچڕ پچڕ و بێ ویسـتی خۆی لە دەمی دەردەچوون.. بەیانییان هەڵمدەگرتەوە و تا بەردەمی کەلاوەکەیم دەگەیاند.. بەم حاڵەیشەوە بیری نەدەچووەوە پێم بڵێت:
ــ ئێستا دەزانم من شاعیرم، بەوەی جاران هیوام دەخواست لەگەڵ دایکت ماڵێک پێکەوە بنێم، کەچی ئەوەتا تۆ بەسەرخۆشی بە کەلاوەیەکم دەسپێریت.
هەسـتێک پێی دەوتم لەم نزیکانە «دارا» گیـانی دەردەچێت، بەڵام نەمـدەزانی ئەو کاتەیە، کـە دەسـتی لە ملم ئاڵاندووە.. بۆنی لۆکەی سـووتـاو دەگەیشـتە کـۆڵانەکانی سەروو.. دەچوو بە قووڵاییی لوتماندا.. لەپڕ وتـی:
ــ گریان لە کتێبەکانم بەرداوە.
دەتوت بەدەم خەوێکی قووڵەوە دەدوێت:
ــ هەر دەمزانی بەم دەردەیان دەبەن.. بەڵێ، چاکم دەزانی.

بەبێ ئەوەی شانم لەژێر سەری دەربهێنم، وتم:
ــ بۆنی لۆکەی سووتاوە.. لەوە دەچێتماڵێک لەم نزیکانە.....
ــ ماڵ نییە، کەلاوەکەی منە.. خۆت نازانی کتێبیش هەر لە لۆکە........

* * * *

لە زۆربەی ئەو چیرۆکانەی کچان ساڵانە بۆ تاقیکردنەوەکانیان دەنووسی، دووکەڵ وەکو سومبولی ناخۆشی و نائومێدی نیشان دەدران، بۆیە لە ئەنجامدا دەرەوینەوە و ڕووناکی جێگای دەگرتنەوە.. یاخود تیشکی ڕۆژ بەناویاندا ڕۆ دەچوو و پەرشوبڵاوی دەکردنەوە.. بەڵام تۆ ئێستا ترسی گەورەت نەمانی ئەو دووکەڵەیە، کە لەودیو لە نوێنە سووتاوەکانی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»دا بەرز دەبێتەوە.. «دارای شاعیر» دەیوت لە شیعردا دووکەڵ لە ئاگر گرینگترە، چونکە ئاگر دەنگێکە و خۆی دەدوێت، بەمەیش هەموو ماناکانی ئاشکرا دەکات و شتێک بۆ لێکدانەوە و تێفکرین جێناهێڵێت، بەڵام دووکەڵ بەو هەموو ئازار و نهێنییەی لە خۆیدا هەڵگرتووە، بێ دەنگ دەبێت و ڕێگا بە ئێمە دەدات بۆی بدوێین.. لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا مردنەکەی (لایەنی کەم بۆ تۆ) زیاتر لە ئاگر دەچوو هەتاوەکو دووکەڵ، بەوەی لە باوەشتا گیانی دەرچوو و نەبووە مەتەڵێکی زۆر ئاڵۆز.. واتدەزانی منداڵە و لە سکتایە.. لە سکتایە و وا لەبار دەچێت.. بۆیە چرکە بە چرکەی ئەو حاڵەتەت هەست پێ دەکرد، بگرە نەتدەزانی کامتانن دەمرن.. تۆ یان ئەو، یان هەردووکتان پێکەوە.. دەتویست هاوار بکەیت: «پیاوێکم لەناودا مردووە»، یان: «وا شاعیرێک لە هەناومدا گیان دەدات»، بەڵام دەنگت دەرنەدەچوو.. یاخود نەتدەویست ئەو وشە بێتام و بێمانایانە بەسەر زمانتدا تێپەڕن، کە ئەوەندەی ئازار دەبەخشن، دوو هێندەیش قێز دەکەنەوە.. دەتوانم بڵێم تۆ لەو ڕۆژەوە وەکو مردووێک، دوای هەزاران ساڵ لە گۆڕستان هاتبێتەوە، ئاوا دەوروبەرت دەبینی.. شتەکان بەشێوەیەکی سەیر دەکەوتنە بەر دیدەت.. تەنانەت ئەوانەیش، کە پێشتر هیچ گومانێکیان هەڵنەدەگرت.. مەودای زەمەنەکانت لێ تێکچوو.. تێنەدەگەیشتی کات خێرا یان سست تێدەپەڕێت.. بەسەرهاتەکان تێکەڵ بە یەکدی

دەبوون.. نەتدەزانی کام بەشەی تەمەنت ڕاستییە و کام بەشەی خورافەیە.. سەرت لەو چیرۆکانە دەرنەدچوو، کە بەردەوام دەخزانە ناو ژیانتەوە.. هەر جارێ بەشێوەیەک ڕابردووت بیر دەهاتەوە.. هەموو ڕووداوێکی دوای ئەو ساتە لای تۆ لە خەون و لە دووکەڵ دەچوو.. هەر کاتێکت دەزانی شتەکان گڕیان دەگرت.. ڕەشەکان دووکەڵی سپی و سپییەکان دووکەڵی ڕەشیان لێ هەڵدەستا.. لەپڕ دەتقیژاند.. جلەکانت لەبەر خۆت دادەڕنی و دەتویست گیانی شتەکان لە سووتان بپارێزیت.. سوراحی و کووپی سەر مێزەکانت پێکدا دەدا.. قاپی مەی لێرە و لەوێ بەسەر ئەو زەویەدا دەڕژان.. کاسی سەر تاقەکانت دەخستە خوارەوە.. ئەنجام گڕی سوور سوور لە هەموو لایەکەوە ئابلۆقەیان دەدایت.. ڕووتوقووت بەو ناوەدا ڕاتدەکرد.. زمانت دەگیرا.. ئەنجام دەبووریایتەوە.. لە باوەشی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»دا چاوانت هەڵدێنا.. لەوێوە نیگات دەگەیاندە لای «کرمانجی چاوچیمەن».. تەنها ئەوسا دەتتوانی بە جورئەتەوە لێی بڕوانی، بەڵام لەوێت نەدەبینی.. کەمێ پێش ئەوە تەنیا و خەمبارانە پێکەکانی هەڵدەدا.. قژی «گوڵبەهار»ت ڕادەکێشا:

ـ بۆ کوێ چوو..؟

ـ کێ بۆ کوێ چوو..؟

ـ چاک دەزانی مەبەستم کێیە.

هەرگیز نەتدەویست ناوی بهێنیت.. شکستێکی گەورەش بوو، کاتێ خۆت لە باوەشی ئەودا دەبینیەوە.. خێرا هەڵدەستایتەوە.. سەرت گێژی دەخوارد.. جارێکی تر جلە دڕاوەکانت لێرە و لەوێ هەڵدەگرتەوە و لەبەرت دەکردن.. چاوە مەستەکان لە هەموو لایەکەوە چلێسانە ئابلۆقەیان دەدایت.. گوێت پێ نەدەدان.. وردە وردە ئارام دەبوویتەوە.. لە شتەکانت دەڕوانی.. پەرشوبڵاو، بەڵام ئاسەواری سووتانت بە هیچ شوێنێکەوە نەدەبینی.. بۆنی دووکەڵ نەدەچوو بە لووتی هەستیارتا.. ئەی ئەو چی بەسەرهات..؟! ڕووی کردە کوێ..؟! ڕەنگە نەیویستبێت لەناو ئەو هەموو پیاوە خوشکە ڕووتەکەی ببینێت.. چ نەهامەتییەکی گەورەیە..!! ئێستا بۆ ئەم لە سایەی خانەوادەکەیەوە ئاوەدانی لە کێوە سەختەکان دڵڕەقترە.... ئەوا جارێکی تر شتەکان گڕیان گرتەوە و دووکەڵیان لێ هەستا.....

کێشەی تۆ ئەوە بوو نەتدەتوانی جیاوازی لەنێوان ئاگری ڕاستەقینە و ئاگری ناو خەیاڵتدا بکەیت.. ئێستایش لێرە، کە تەنها لە ڕێی ئاگر و دووکەڵەوە ڕابردووت بیر دێتەوە، ئاسان نییە چیرۆکێکی ڕاستەقینە بنووسیت و دەربچیت.. دوای خامۆشبوونەوەی ئاگری نوێنەکانی «گوڵبەهاری گۆرانیبێژ»یش، چییتر نابینی شتێک بسووتێت.

بۆنی دووکەڵ بەردەوام دەچێتە لووتتەوە و خەیاڵت بۆ ئەو بەیانییە زووە دەگەڕێنێتەوە، کە شەکەت و ماندوو لە مەیخانە دەهاتیتەوە و گڕ لە ماڵتان هەڵدەستا.. قازەکان دەسووتان و بۆکڕووزیان دەگەیشتە سەری کۆڵان.. بەڵام نەتزانی باوکت لەوێیە، یان جێیهێشتووە.. ئەوەندە هەیە لەوساوە نە ئەم و نە براکەشتت نەبینیەوە.«**»

دانمارک/ مارتی ٢٠٠١

* ئەوانەی لە نزیکەوە ئەو مێژوونووسەیان ناسیوە، باوەڕیان نییە ئەو شتانەی وتبێت، بەڵکو «ئیدریسی حیکایەتخوان» بۆی هەڵبەستووە.. ڕاستە وتوویەتی عەرەبەکان دەگەیشتنە هەر ناوچەیەکی دەرەوەی دوورگەکەیان، پێیان دەوتن مەبەستمان ئێوە نییە و یارمەتیمان بدەن با پێکەوە بگەینە «ئەوان!!».. پێشیان نەدەوتن ئەو «ئەوان!!»ە کێین و لە کوێن.. بەم شێوەیە هێزیان کۆ دەکردەوە و لەو دەسکەوتانەی بەدەستیان دەهێنا، بەشیان دەدان... «هەموو ئەوانەیشی بە زمانێکی لوغزاوی دەربڕیوە».

** یەکێکە لە چیرۆکەکانی کۆمەڵەی «خەوننامەی دادە سۆزی»، کە بۆ چاپ ئامادەیە.